

Гъэтхапэм и 12-р — уголовнэ-гъэцэкIэкIо

къулыкъум илофышIэ и Маф

Уголовнэ-гъэцэкIэкIо къулыкъум илофышIэ и Мафэ фэиI гуфэбэныгъэ хэлъу тышгугъэуи!

ХэбзэухъумэкIо къулыкъум чIыпIэу цышгугу-убытырэм мэхъанэшхо иIэу цыт. Цыфхэм хэбзэгъэуцугъэхэр амыукъонхэмкIэ пшъэрлыгы-ихохэр зэшIошъохых, хабзэр зыукъохэрэм нэ-ужым обществэм чIыпIэ гъэнэфагъэ цаубы-тынымкIэ Iофышхо шъогъэцэкIэ. Шъуикъу-лыкъу цылэжъэрэ нэбгырэ пэпчэ цIагъэ, блэнагъэ, IэпIэсэныгъэ ин хэлъынхэ фае.

Уголовнэ-гъэцэкIэкIо къулыкъум илофышIэ-ху ыкIи иветеранху лъытэныгъэ зыфэт-шыхэрэр, шъуисэнэхъат епхыгъэ мэфэкIым фэиI гуфэбэныгъэ хэлъу тышгугъэуи, псауныгъэ пытэ, цыIэкIэшIу шъуиIэнху, Адыгэ Республикэмрэ зэдэтыи Хэгъэгушхоу Урысые Федерацимрэ яфедэ зыхэлъ Iофэу жъугъэцэкIэрэм гъэхъэгъэхохэр цышгугу-шIынху шъуфэтэлэ!

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
ТХЪАКIУШЫНЭ Аслъан
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет
— Хасэм и Тхьаматэу
Владимир НАРОЖНЫЙ

ЛэжъапкIэм ихэгъэхъон тегушылагъэх

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ТхьакIу-шынэ Аслъан министерствэхэм ялэшхъэтхэм адыриIэгъэ зIукIэгъухэм социальнэ полити-кэм, финансхэм ыкIи агропромышленнэ ком-плексым ялофыгъохэм шатегушылагъэх.

Адыгэ Республикэм IофшIэнырэм соци-альнэ хэжъонгъэмрэкIэ иминистрэу Наталья Широкова республикэ программэу «Доступ-ная среда» зыфиIоу 2013— 2015-рэ илъэс-хэм ателгытагъэм игъэцэкIэн ублагъэ зэрэхъу-гъэм фэгъэхыгъэу кыIотагъ. Мы лъэхъаным республикэм имуниципальнэ образованиехэм ащэгъэнафэх социальнэ псэуалтэхуэу зипсау-ныгъэ пыч фэхъугъэ цыфхэм ящIэныгъэкIэ анахь мэхъанэшхо зэратыхэрэр. Республикэ бюджетым кыхагъэкIынышъ сомэ миллион 58,4-рэ ахэм апIуагъэхъану ары.

— ЗипсауныгъэкIэ щыкIагъэ зилэ цыфхэм агу зэрэмыкIодыштым тыналэ тедгъэтын фае. ДжырэкIэ шыIэ ыкIи агъэпсырэ социальнэ, культурнэ, спорт псэуалтэхэр цыф куп пстэу-хэмкIи Iэрыфэгъухуэу цытынхэ фае, — хигъэ-унэфыкIыгъ ТхьакIушынэ Аслъан.

Адыгэ Республикэм финансхэмкIэ имини-стрэу Долэ Долэтбый зэдэгущыIэгъоу дыриIа-гъэм анахъу анаIэ зыщытырагъэтыгъэр Уры-сые Федерацием и Президент и Указу «Къэ-ралыгъо социальнэ политикэр пхырышчыгъэ-нымкIэ Iофтхьабзэхэм яхьылIагъ» зыфиIорэм изы Iахъу бюджетым епхыгъэу Iоф зышIэхэрэм ялэжъапкIэ къэлэтыгъэным фэгъэхыгъэр ары. А Iофыгъом сомэ миллион 482-рэ пIуагъэхъан фае. КъэкIопIэ тедзэхэр гъэфедэгъэнхэм епхыгъэ Iофыгъохэм и зIукIэгъум щакхэплъагъэх.

Агропромышленнэ лъэныкъом изытет ыкIи садлэжынымкIэ Адыгем хэжъонгъэу ышIы-штым япхыгъэу кэгущыIагъ республикэм мэкъу-мэщымкIэ иминистрэу Юрий Петровыр. НепэкIэ бжыхъасэхуэ гектар мин 98-рэ фэдиэ республикэм щызыубытыхэрэм изытет дэгъу.

ТхьакIушынэ Аслъан анахъу кыхигъэщы-гъэхэм ащыц псынIкIэу къагъэкIырэ мыIэрысэ лъэпкъхэм япхыгъэ IофшIэным анаIэ нахь тырагъэтыныр. НепэкIэ Италием щышъ специ-алистхэр ягъусэхуэ гектари 115-мэ джыри мыIэрысэ чыгъхэр ащэгъэтIысхъащтых.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ
ипресс-къулыкъу

АР-м и Лышхъэу къэбар жъугъэм иамалхэм япащэхэм алукIагъ

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
ТхьакIушынэ Аслъан республикэм
Iоф щызышIэрэ къэбар жъугъэм
иамалхэм япащэхэм тыгъуасэ

алукIагъ. ЗIукIэгъум хэлэжъагъэх АР-м и Къэралыгъо Совет —
Хасэм и Тхьаматэ игуадзэу Iэщэ Мухъамэд, АР-м лъэпкъ Iоф-
хэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыриIэ
зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
ипащэу Шхъэлэхъо Аскэр.

АР-м и Лышхъэу Iофтхьабзэм пэ-ублэ псалгъэ кышшишIызэ Адыгем игъэцэкIэкIо хэбзэ къулыкъухэмрэ къэбар жъугъэм иамалхэмрэ зэгъусэ-хуэ республикэм шIуагъэ кыфахы-ным Iоф дашIэн зэрэфаер кыIуагъ. Экономикэм ыльэныкъокIэ гъэхъагъэу ыкIи щыкIагъэу шыIэхэр, республи-кэм фэгъэхыгъэу къэбархэр шъып-кыагъэ хэлъу кыгъэлъэгъогъэнхэ зэ-рэфаер кыхигъэщыгъ.

— Министерствэхэм, ведомствэ-хэм, къулыкъухэм япащэхуэ, IэнаIэ зыIыгъэхуэ зипшъэрлыгъхэр тэрэзэу зымыгъэцэкIэхэрэм шъуанэсын, ахэм хэукъонгъэу ялэхэр зыдыжъугъэ-шIэжыныхэ фае. Ау а зэкIэри шъып-кыагъэм, журналист шэпхэ лъагэм диштэнхэ фае. Экономикэм, цыфхэм ящыIэкIэ-псэукIэ изытет зыфэдэм, нэмыкI лъэныкъохэмкIи пшъэдэкIыжъ зэрэздэтхырэр зыщыжъугъэгъупшэ хъуштэп, — кыIуагъ ТхьакIушынэ Аслъан редактор шхъаIэхэм закы-фигъазэзэ.

Гъэзетхэм, республикэ ыкIи къэлэ

телевидениехэм яIофшIэнкIэ гъэхъа-гъэу ялэхэм адакIоу гумэкIыгъохэри зэрэщыIэхэр АР-м и Лышхъэу кы-хигъэщыгъ. Анахъу ыналэ зытыри-дзагъэр цыфхэм ашIогъэшIэгъоншIт къэбархэм япчъагъэ хэбгъэхъон зэрэ-фаер ары.

А гушыIэхэм адырагъэштагъ Iэщэ Мухъамэди, Шхъэлэхъо Аскэри, къэ-бар жъугъэм иамалхэм япащэхэми.

Нэужым редактор шхъаIэхуэ Дэр-бэ Тимур, Валерий Кондратенкэр, те-лерадиокомпаниеу «Адыгем» ипа-щэу ЖакIэмыкIо Вячеслав, нэмыкI-хэри кыгушылагъэх, зыгъэгумэкIы-хэрэ Iофыгъохэм нахь игъэкIотыгъэу къащыуцугъэх, щыкIагъэу шыIэхэр дэгъэзыжыгъэнхэм фэиI Iофэу ашIэ-рэм республикэм и Лышхъэу ша-гъэгъозагъ.

Мыщ фэдэ зIукIэгъухэр тапэки зэ-хашэхэзэ ашIыным, гумэкIыгъоу къэ-уцухэрэм ядэгъэзыжыгъэнхэм зэгъусэхуэ атегушыIэнхэм зэрэфэхъазырхэр Тхьа-кIушынэ Аслъан кIэухым кыIуагъ.

Мыщ ыуж псэупIэ-коммунальнэ

хызмэтым ыльэныкъокIэ шыIэ осэ гъэнэфэн политикэм епхыгъэу АР-м и Лышхъэу уасэхэм ягъэнэфэнкIэ къэралыгъо гъэIорышIапIэу респуб-ликэм щыIэм ипащэу Хъэпэе Азамат гушыIэгъу фэхъугъ.

А. Хъэпаем кызыэриIуагъэмкIэ, джырэ уахътэм тарифхэм альэныкъо-кIэ гумэкIыгъо кызышыкIыхэрэр фэ-тэрыбэу зэхэт унэшхохэм ачIэсхэм зэ-дагъэфедэхэрэр цыфхэм зэратыра-гуащэрэ шIыкIэр ыкIи псы стырым ыуасэу агъэнэфагъэм МыекъуапэкIэ щышIокIыгъэхуэ кызырэхэкIыгъэр арых. Шапхъэхуэ шыIэхэм адимыштэу, псы стырым ыльэныкъокIэ ахъщэр нахьбэу зэрагъэтыгъэ цыфхэм ар икIэрыкIэу къазэрафалтытэжыштыр ыкIи къазэрафызэкIагъэкIожыштыр гъэIорышIапIэм ипащэ кыIуагъ. Джащ фэдэу цыфхэм псы стырым-рэ фабэмрэ алэкIэзыгъэхэрэ пред-приятие 28-у республикэм итхэм яIоф-шIэн зэрагъэпсырэр джырэблагъэ зэрауплъэкIуштыр, нэужым зэфэхы-сыжыхэр зэрашIыштыр кыыхигъэ-щыгъ.

Федеральнэ гупчэм унашъоу ышIы-гъэм диштэу 2013-рэ илъэсым бэдзэ-огъум и 1-м кыщегъэжъагъэу уасэ-хэм къахъошт, ащ нэс зыкъалэтынэу цытэп.

— ПсэупIэ-коммунальнэ хызмэ-тым ыльэныкъокIэ шыIэ уасэхэм об-ществэр инэу агъэгумэкIы. ФэIо-фа-шIэхэм атефэрэ ахъщэр цыфхэм игъом атыным фэхъазырых, ау ащкIэ лэжъапкIэмрэ пенсимерэ афיקъужы-хэрэп. Ащ кыыхэкIыкIэ яунагъохэр, ясабийхэр алыгыжыныхэр кын къа-щэхъу. Ащ фэиI мы Iофыгъом ты-тегушыIэ зыхукIэ, зыгорэ итхъухъэ е унэшхо гъэнэфагъэ тшIы зыхукIэ, сакыныгъэ кызэхэдгъэфэн, цыфхэм тиягъэ зэратымыгъэкIыштым тыпы-лын фае, — кыIуагъ ТхьакIушынэ Аслъан.

ТХЪАРКЪОХЪО
Адам.

АДЫГАБЗЭМ И МАФЭ ИПЭГЪОКИ

Гъэбэжъу огъот, «Щыгъыжъыер»!



КIэлэцIыкIу купэу «Щыгъы-жъыем» иапэрэ къэгъэлъэ-гъон Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ театрэу Цэй Ибра-хымэ ыцIэ зыхьырэм щы-кIуагъ. «Адыгабзэм хэт фэ-Iазэр?» — джары адыгабзэм и Мафэ фэгъэхыгъэ Iо-фыгъом зэреджагъэхэр. Артист цIэрыIохэп, нахьы-пэкIэ концертхэм ахэлажъэ-хэзэ, Iэгу афытеохуэ тари-хьылIагъэп. Лъэпкъ шIэ-жъым зэфищэгъэ кIэлэ-еджакIохэмрэ сабийхэмрэ якъэгъэлъэгъонэу тызэ-плъыгъэр тищылэкIэ-псэукIэ кыпкъырыкIыгъ.

(ИкIэух я 8-рэ и. ит).

Бзылъфыгъэхэр агъэшлуагъэх

Бзылъфыгъэхэм я Дунэе мафэ фэгъэхьыгъэ мэфэкI зэхакъэ республикэм и Къэралыгъо филармоние шыклуагъ. Ащ хэлэжыагъ Адыгэ Республикэм и Премьер-министрæу Къумпыл Мурат.

АР-м и Лышхъуэу Тхыаклу-щынэ Аслъан ыцIэкIэ ИофшIэным ыкIи заом яветеранхэм, общественнэ ыкIи ныбжьыкIэ объединениехэм ялIыкIохэм, врачхэм ыкIи кIэлэегъаджэхэм, сабыибэ зиIэ бзылъфыгъэхэм республикэм и Правительствэ ипащэ гуфэбэныгъэ хэлъу афгушлуагъ.

— Гъатхэм икыхьэгъу, дунаир нахь дахэ зыщыхъурэ лъэхъаным мы мафэр епхыгъуэ

щыт, — кылуагъ Къумпыл Мурат. — Къэралыгъо зэфэшхьафхэм мы мэфэкIым ыцIэ ащызэфэмыдэми, зэкIэри ззыпхырэр зы — бзылъфыгъэм идэхагъ, игукIэгъу арых. Мы мафэм тынэхэм, тшыпхъухэм, тшыпхъэгъусэхэм гушIэ дэхабэ афэтIоныр къатефэ. Непэ унагъор, ныр ары обществом алыа-псэу щытыр. Гъэсэнныгъэм, псауныгъэм икыуэхумэн, сатыушыным, нэмыкI лъэныкыабэм анахь чIыпIэ ин ащызыубытэу, якыныгъохэр зыпшэ ифэхэрэр бзылъфыгъэхэр арых. Ащ даклоу унэгъо хызмэти, сабыихэм япIуни анаIэ атет. Адыгеим иэкономикэ хэхъоныгъэу ышIыхэрэм шIо

шъуилахышхо ахэлъ. Непэ къэралыгъом ипшъэрылгъ шхьаIэхэм ащыц унагъом, ным IэпыIэгъу афэхьугъэныр. Аужырэ илъэсхэм мы лъэныкIомкIэ гъэхъэгъэшIухэр зэрэтшIыгъэхэми щэч хэлъэп. Лытэныгъэ зыфэтшIырэ тибзылъфыгъэхэр, джыри зэ сыгу кызыдэлъу сышъуфэгущIо, псауныгъэ пытэ шъуилъу, шъуигухэлъышIухэр кыбжудэхъухэу, шъуиунагъохэм зэгурьIоныгъэрэ мамырныгъэрэ арылгъу шъушIыIэнэу шъуфэсIо.

МэфэкI зэхакъэм хэлэжыагъэх АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэр, министрэхэм я Кабинет хэтхэр, федеральнэ ыкIи республикэ кыулыкIу зэфэшхьафхэм ялIыкIохэр, нэмыкIхэри.

Адыгеим итворческэ купхэр, эстрадэм иорэдыIохэр зыхэлэжыгъэхэ мэфэкI концертимкIэ Иофтхыабзэр зэфашIыжыгъ.

ТХЪАРКЪОХЪО *Адам.*

КIэлэцIыкIу джэгупIитф афашIыгъ

Теуцожь районимкIэ ПэнэжыкIэе чIыпIэ коим ипащэу Кушъу Аслъан кызырэтIуагъэмкIэ, къагъэгъунэхэрэ псэуплэхэр шIыIэныгъэм илъэныкIэ пстэумкIи зетегъэпсыхъэгъэнхэмкIэ, къоджэдэхэр рэхъатэу, гупсэфэу гъэпсэугъэнхэмкIэ, гъэлэжыгъэнхэмкIэ ашIэрэр макIэп. Иофыгъо шхьаIэхэр бэ мэхъух. Ахэм зэу ащыц къыткIэхъухъэхэрэр, тинеушIырэ мафэ зыфэдэщтыр зэлъытыгъэхэр гъэхъафгъэнхэр, зыфэныкIошхо щымыIэу дахэу плугъэнхэр, ащкIэ ны-тыхэм IэпыIэгъу афэхъунхэр, ахэр агъэрэзэнхэр.

— Джары, — еIо Кушъу Аслъанэ, — къоджэ урамхэм ягъэцIэкIэжыны, ахэр къабзэхэу, чэщырэ зэпэнэфыжъхэу шIыгъэным, нэмыкIхэми тазэрэпылгъым даклоу, тикIэлэцIыкIу хэм язэхъэхъэпIэ-чэфыпIэхэр,

джэгупIэхэр чылагъохэм ащыдгъэпсыхэу зыкIедгъэжыагъэр. Ащ ишIуагъэу къэкIоштыр бэдэд. КIэлэцIыкIум зыздигъэзэщтыр ымышIэу урамым тешIтэп, мыхъун ышIэнэу ыгу кыхъаштэп, ежъ фэдэ КIэлэцIыкIухэм ахэхъашт, ныбджэгъухэр илэхэ хъуштых, джэгукIэ зэфэшхьафхэр ышIэщтых.

ТапэкIэ агъэпсыгъагъэхэу ПэнэжыкIэеуаерэ Нэшъукъуаерэ КIэлэцIыкIу джэгупIэ зырыз адэтыгъ. КызытынэкIыгъэ илъэсым къуаджэхэу ПшыкIуи-хъаблэрэ Нэчэрэзыерэ Кушъу Аслъан сомэ мини 180-рэ зытефэгъэ КIэлэцIыкIу джэгупIэхэр ашаригъэшIыгъэх. Ахэр ялэхэ зэрэхъугъэр гопэшхо зэрэщыхъугъэр, яКIэлэцIыкIухэр зэрэтхъэжыгъэхэр ны-тыхэм ащыщхэм мызэу, мытIоу кыралокIэу кыхэкIыгъ.

ПэнэжыкIэеуае чылэшху. Зы КIэлэцIыкIу джэгупIэ ялэкIэ сьдэу афикъун. Джары бэмышIэу къоджэ гупчэм уикIэу совхоз конторэщтыгъэм дэжкIэ укIо зыхъукIэ уисэмэгубгукIэ лъэгум джыри зы зыкышагъэпсыгъэр.

Ар кызырэрэзIуахыгъэр кызытатом, районим иветеранхэм я Совет итхъаматэу НэмытIэкIэ Юрэ тыригъусэу теплэынэу тыкIогъагъ. Ащ цыхъэрэмрэ шIышIэрэмрэ плъэгъун фэягъэ. Хъаблэм хэс КIэлэцIыкIухэм ягушIогъошхуагъ. Ны-тыхэм ащыщхэри яКIэлэхэр зэрэхъэфхэрэм, зэрэджэгъухэрэм яплыхъуэ, цыкIухэм афэсакъхэу акIэрытыгъэх.

Чэу дахэкIэ къэшIыхъагъэу, къэблэчъэжыер зыхэлгъым джэгупIэ зыбгъупшI дэтэу къэтлытагъ. А джэгупIэм игъэпсын сомэ мини 150-рэ тефагъэу Кушъу Аслъанэ кытилуагъ.

НЭХЪЕ *Рэмзан.*

ХЫКУМ ПРИСТАВХЭМ КЪАТЫ

Уголовнэ Иоф кызызIуахыгъ

Хыкумым унашъоу ышIыгъэм шIокIыи, аубытыгъэ мылкур зэрагъэбылгыгъэм фэшI хыкум приставхэм яфедеральнэ кыулыкIу и ГъэорышIапIэу Адыгэ Республикэм шIыIэм и ТэхъутэмькIэе район отдел уголовнэ Иоф кызызIуахыгъ.

ЗэрагъэунэфыгъэмкIэ, зэшхъэгъусэ нэгбгыритIум сомэ мин 360-рэ хъурэ чIыфэу бан-

кым кыIахыгъэр ратыжыыщтыгъэп. Ащ кыхэкIыкIэ автомобилыр агъэфедэн фимытхэу хыкумым унашъоу ышIыгъ. Арест зытыралъхъэгъэ автотранспортыр зыдэщыт чIыпIэр зызэблихъукIэ, ащ зытIысхъэкIэ е нэмыкI цыфхэм заритыкIэ, ар зиен пшъэдэ-кIыжэ зэрихъыщтыр хыкум приставхэм гурагъэлуагъ.

Ау, тIэкIу тешIагъэу, автомобиль зыдэщытыгъэ чIыпIэм хыкум приставхэр кызызIэ-кIохэм, ар Iумытыжъэу кычIагъэщыгъ. «БМВ-Х5» зыфи-Iорэ машинэр зыдэщыIэр чIыфэ зытелъ хъулыфыгъэм кыIонэу ыдагъэп.

Мы уахътэм уголовнэ Иоф кызызIуахыгъ, автотранспортым лъэхъух.

хъурэ чIыфэр зэлукIагъ. Хыкум приставхэм зэрагъэунэфыгъэмкIэ, мы уахътэм хъулыфыгъэр къалэу Ермэлхъаблэ цIэпсэу ыкIи Иоф шешIэ. Хэбзэгъэуцугъэм диштэу ащ ипшъэрылхэр зымыгъэцакIэ-кIэ пшъэдэжыгъэ зэрихъыщтыр, джащ фэдэу охътэ гъэ-нэфагъэм ичIыфэ кызымыпшыныжыкIэ арест зытыралъхъэгъэ иавтомобиль зэрашэ-щтыр ыкIи ащ кIэКIырэ ахъшэр сабыим зэрэратыжыыщтыр кыфалотатгъ.

Пшъэдэжыгъэ ыхъын зэрилъэкIыщтыр гурагъэлуагъ

Сабыи плупкIэм ылъэныкIэ-кIэ сомэ мин 40-м ехъу чIыфэ зытелъ хъулыфыгъэм иавтомобиль ыгъэфедэн фимытхэу хыкум приставхэм я МыекIопэ къэлэ отдел унашъоу ышIыгъ.

ЧIыфэ зытелъ хъулыфыгъэм мазэ къэс сомэ мини 6 исабыи ритынэу щытыгъ, ау ащ ычIыпIэкIэ сомэ мини 2 ныIэп исчет фыригъахъыщтыгъэр. Ащ кыхэкIыкIэ сомэ мин 40 фэдиз

ЛЭУПЭКИЭ Аслъанбэч Мэдждэдэ ыкъор

Адыгэ Республикэм иобщественнэ ИофышIэу, зэхэщэкIо чанэу ЛэупэкIэ Аслъанбэч Мэдждэдэ ыкIом ыныбжы илъэс 84-м итэу идунай ыхъожыгъ.

Аслъанбэч Мэдждэдэ ыкIор 1930-рэ илъэсым мзэам и 1-м ТэхъутэмькIэе районимкIэ къуаджэу Тыгъургъой щыпсэурэ мэкIумэщышIэ унагъом кыхъухъагъ.

ЛахъщыкIуае дэт гурыт еджапIэр къызеух нэуж Адыгэ КIэлэегъэджэ училищым щеджагъ. ЕтIанэ ЛахъщыкIуае игурыт еджапIэ иублэлIэ классхэм

арысхэр ригъаджэхэу ригъэжыагъ. 1952-рэ илъэсым къыщегъэжыагъэу Адыгеимрэ Краснодар краймрэ яобщественнэ, партийнэ, советскэ кыулыкIухэм Иоф ащишIагъ.

1961-рэ илъэсым къыщегъэжыагъэу 1990-рэ илъэсым нэс пчыагъэрэ народнэ депутатхэм ярайон, яхэку советхэм ядепутатэу, Краснодар крайм инароднэ депутатхэм я Совет изэ-IугъэкIэгъуитIумэ ядепутатэу хадзыгъ.

Аслъанбэч Мэдждэдэ ыкIом пенсием зэкIо нэужми зэхэщэн амалэу, опытуу илэхэр ыгъэфедэщтыгъэх. 1992-рэ илъэсым къыщегъэжыагъэу зэфэшIыгъэ Iахъэхэлъ обществоу «Адыгея-сервис» зыфиIорэм игенеральнэ пащэ игуадзэу щытыгъ.

2002-рэ илъэсым къыщегъэжыагъэу 2007-рэ илъэсым нэс нахъыжхэм я Советэу Адыгэ Республикэм и Президент дэжы щызэхэщатгэм итхъаматэу зышэти, ЛэупэкIэ Аслъанбэч республикэ гупсэм хэхъоныгъэ егъэшIыгъэным иIахышхо хышIыхъагъ.

Нахъыжхэм я Совет пэцэныгъэ дызэрихъэзэ, А. ЛэупакIэм бэ ышIагъэр республикэм социальнэ-политикэ Иофхэр зыпкъ щигъэуцогъэнхэмкIэ, заомрэ ИофшIэнымрэ яветеранхэм IэпыIэгъу ятыгъэнымкIэ, КIэлэцIыкIухэмрэ ныбжьыкIэхэмрэ патриотическэ плуныгъэ тэрэз ягъэгъотыгъэнымкIэ.

Аслъанбэч Мэдждэдэ ыкIом иакъыл бэмэ атефэщтыгъ, цIыф кызырыкIуагъ, хъалэлыгъ, нэмыкIхэми афигэзIуатэщтыгъэп, ежыми зыфигъэкIотэжыыщтыгъэп, цIыфхэм ыгу афихыгъагъ.

Адыгеим иобщественнэ, исоциальнэ шIыIэныгъэ гъэхъагъэхэр зэрэщишIыгъэхэм фэшI ащ къэралыгъо тынхэр: орденхэу «Знак Почета», «Дружба народов», медальхэу «Адыгеим и Шытхъузехъ», «1941 — 1945-рэ илъэсхэм Хэгъэгъу ззошхом илъэхъан чанэу Иоф зэришIагъэм фэшI» зыфиIорэр ыкIи нэмыкIхэр кыфагъэзшэошэгъагъэх.

ЗышIэщтыгъэ пстэуми Аслъанбэч Мэдждэдэ ыкIор сыдигъуи тыгу шIукIэ илыщт.

Адыгэ Республикэм и Лышхъуэу А. К. ТХЪАКИУШЫН

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэу В. И. НАРОЖНЫЙ

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрæу М. Къ. КЪУМПЫЛ

Адыгэ Республикэм и Общественнэ палатэ итхъаматэу И. Ш. МЭЩБАШИ

Нахъыжхэм я Советэу Адыгэ Республикэм и Лышхъуэу дэжы шIыIэм итхъаматэу Н. М. ГЪУКИЭЛИ
Муниципальнэ гъэпсыкIэ зиIэ «Адыгэкъалэ» ипащэу Н.Н. ХЪАТЭГЪУ

Муниципальнэ гъэпсыкIэ зиIэ «Теуцожь районим» ипащэу А. Ш. ХЪАЧМАМЫКЪУ

Адыгэ Республикэм культурэмкIэ и Министерствэ гухэкIышхо щыхъугъ Адыгэ Республикэм инароднэ артистэу Дэрбэ Аслъан Рэмзанэ ыкIор зэрэщымыIэжыыр ыкIи зи-дунай зыхъожыгъэм иунагъорэ иIахылхэмрэ афэтхъаусыхэ.

Муниципальнэ гъэпсыкIэ зиIэ «Адыгэкъалэ» иадминистрациерэ инароднэ депутатхэм я Советрэ гухэкIышхо ащыхъугъ ИофшIэным иветеранэу ЛэупэкIэ Аслъанбэч Мэдждэдэ ыкIор зэрэщымыIэжыыр ыкIи зи-дунай зыхъожыгъэм иунагъорэ иIахылхэмрэ афэтхъаусыхэ.

Скандинавием нэсышт

Швецием мафэ къэс къыщыдэкӀырэ гъэзет анахь шъхьалэхэм ащыцӀу «Дагенс Нюхетер» («Dagens Nyheter») зыфиӀорэм адыгэхэм ятарихь, якультурэ ыкӀи джырэ ящылакӀэ афэгъэхьыгъэ тхыгъэ къыхашт. Къэбарым купкӀ ин хэлъу, хы ШӀуцӀэ Ӏушъом ижъ дэдэкӀэ къыщегъэжыгъэу щыпсэурэ лъэпкъым игумэкӀыгъохэр къыриӀотыкӀу гъэпсыгъэшт.

Гъэзетым ихэушъхьафыкӀыгъэ кор- респонденту Ингмар Невеус къуаджэу ШэхэкӀэишхо щылагъ. Охътабэ щимы- гъэкӀуагъэми, шӀуагъэ хэлъу ыгъэфед- агъ. УплъэкӀун дунэе зэнэкӀокъухэр Шъачэ зэрэщырекӀокӀыгъэхэр къытхы- жьынэу кӀогъэ журналистым адыгэ къуаджэм ичӀыпӀэ гъэшӀэгъонхэр къып- лыхьагъэх: «псыкъефэх 33-р», Кавказ заом щыфэхыгъэхэм яшӀэжъ саугъэт ыкӀи Мыгу лӀакъом изэхэт саугъэт, джащ фэдэу Ацумыжъхэм ялӀэпкъ щагу ащы-

лагъ. ХьакӀэм пстэури шӀогъэшӀэгъо- ныгъ — адыгэхэм ятарихь, яшэн-ха- бзэхэр, яцӀыф зэхэтыкӀэхэр, Ӏофэу зы- пылхэр, лъэпкъ шхыныгъохэр, джы- рэ уахътэм лъэпкъ зыужьыжынымкӀэ кӀыныгъоу ялэхэр.

— Урысыем сэ бэрэ сыкъэкӀо — ма- зэм зытӀо-зыщэ, ау Кавказым зэзакъу сызэрэщылагъэр. ИлӀэситфыкӀэ узэкӀэ- Ӏэбжымы Чэчэным сыщылагъ, — къы- Ӏуагъ Невеус. — Шъачэ гузэхашӀэу си- гъэшӀыгъэр бэ. ПсэолӀэшӀыным зызэ- рэщиушъомбгъугъэр умыгъэшӀэгъон плӀэкӀырэн. ЯтӀонэрэр — адыгэхэр япчъагъэкӀэ макӀэ хъухэу ялӀэпкъ зэхэ- тыкӀэхэр, якультурэ сыдэуштэу къызэ- тырагъэнэнэу хъура? Ар гъэшӀэгъон дэд! Мыщ укызыкӀокӀэ, нэмыкӀ дунай ухафэрэм фэд — рэхъат, шъырыт, атэжъ пӀашӀэхэм яхабзэхэмкӀэ гъэпсыгъ. ХьакӀэхэм зэрафыщытхэм идэгъугъэ гъунапкъэ илӀэ. Мыщ щыпсэухэрэм зэкӀэми мамырныгъэ, щыӀэкӀэ тхьа- гъо ялӀэу псэунхэу сыгу къыздеӀэу сафэлъаӀо!

НЫБЭ Анзор.

• Къэбарыклэхэр • Къэбарыклэхэр • Къэбарыклэхэр • Къэбарыклэхэр

ГЪЭТХАПЭМ И 14-р — АДЫГАБЗЭМ И МАФ

Синыдэльфыбзэ сэгъэлъапӀэ

Щыфыр дунаим къызыте- хьокӀэ ыбзи къыдэхъу. Ны- дэльфыбзэр лъэпкъу укыз- хьокӀыгъэм ыбз, ыпӀ, икултур, ылапс. Ащ лъэпкъым къыхэ- кӀыгъэм уасэ фишӀыным пае ицӀыкӀугъом къыщегъэжыгъэу бзэм илӀэшугъэ, идэхагъэ, илӀэ- плагъэ, илӀэпкъ шэн-хабзэу илӀэхэм, лъэпкъ ордэхэм ямэ- къэм дахэхэм ащыгъэгъозэ- гъэн фае. Зыбзэ тэрзэу зы- мыгъэфедэу, ар дэдзыхы зы- шырэм ащ идэхагъэ, ишӀуагъэ, илӀэплагъэ къыгурыӀоштгӀ, бзакоу къэнэшт.

Ныбжыым хахъомэ, сэри сыбзэ нахъ уасэ фэсшызэ сы- къырыкӀуагъ. Сянэ ибыдзыщэ хэлъу къысӀуилъхьэгъэ бзэ къабзэкӀэ, силъэпкъыбзэкӀэ сызэрэгъушылӀэрэм осэшхо фэ- сшы.

Сыдэу насыпышӀуа ины- дэльфыбзэ дахэу рыгушылӀэр!

ЗыбзэкӀэ гушылӀэн зымылӀэ- кӀырэр тхьамыкӀ. АщкӀэ бгъэ- мысэн фаехэр, апэрэу, ны-ты- хэу бзэр хъэтӀпэмыхъ ялӀфы- гъэхэм языгъэшӀыхэрэр арых. ШыӀэх ны-тыхэу яныдэльфы- бзэкӀэ яклалэхэм адэмыгушы- лӀэхэрэр. Ахэм аӀорэр ары: «УиadyгабзэкӀэ Пшызэ псыхъо узэпырагъэкӀыштгӀ».

Анахъу сыгу хӀкӀырэр Адыгэ Республикэм икӀэлэ шъхьалӀэу Мыекъуапэ, джащ фэд Адыгэ- къали яурамхэм уарыкӀоми, автобусхэм уарысэу уклӀо зыхь- кӀи, адыгабзэкӀэ зэрэздэмы- гушылӀэжыхэрэр ары. Аужып- къэм ны-тыхэр яклалэмэ уры- сыбзэкӀэ адэгъушылӀэхэу, умы- шӀэмэ абзэкӀэ зэрэмыгушылӀэ- хэрэм нахъ теплӀэ къаретэу къашӀошӀы. Ар къыушыхьатэу мыщ фэдэ щысэ къэхьын. Бэ- мышӀэу республикэ симэджэ- щым сычӀэлъыгъ. Къэлэ по-

ликлиникэ горэм тхыль тхьа- пэ схыгъэ. Чэзыур къызнэси сызчӀахьэм, слъэгъугъэм лъэ- шэу сигъэгубжыгъ. Столым кӀэрыс врачым сӀыгъ тхыль тхьапэр естыгъ. ТӀэкӀурэ еплӀы, къысэупчӀыгъ: «Слушаю Вас, что хотите?» СӀоштыр сымы- шӀэу сыкыгъ. Сапэ къычӀэ- кӀыжыгъэм адыгабзэкӀэ дахэу къыдэгъушылагъ. Естыгъэм ит- хагъ слъэкъуацӀи, сцӀи, сятацӀи адыгэу. ЕтӀани урысыбзэкӀэ къыздэгъушылӀэу ригъэжыагъ. СфэмыщылӀэ есӀуагъ: «А сип- шьашъ, уятэ сырилэгъу, сызэ- рэадыгэр ошӀэ, сыда урысыб- зэкӀэ укызкӀыздэгъушылӀэрэр?» «Это мое дело, как хоч, так и разговариваю». ЕтӀани сфэ- мыщылӀэ сеупчӀыгъ: «Уянэ- уятэхэр адыгъа?» «Адыгъ, ау адыгабзэкӀэ гушылӀэхэрэп», — къысылуагъ.

Адыгэхэм тыбзэ уасэ фэты- мышӀымэ, ар шӀу тымылӀэгъу- мэ, хэтэ ар зыгъэлӀэштыр? Иныдэльфыбзэ рыгушылӀэныр зэзымыпсыжыкӀырэм «лъэпкъым

сыщыш» ыӀон ылъэкӀышта? Джырэ лъэхъанэ адыгабзэр пӀыдзы зышӀыгъэхэу, ныдэль- фыбзэр тимыщыкӀэгъэжыгъэу зылытэхэрэм еплӀыкӀэу ялӀэ, сэ сишӀошӀыкӀэ, къызхӀэкӀырэр ямышӀэныгъ, яшъхьахынагъ, ятхьамыклагъ. Арба зыкӀаӀо- рэр: «Зыбзэ зыуджэгъужыкӀырэм янэ еуджэгъужы», «Бзэр — псэ, бзэ зымылӀэм лъэпкъ илӀэ». Мы гушылӀэхэм ямэхъанэ гъу- нэнчъ, къарыкӀырэр бэдэд.

Лъэшэу сызгъэгумэкӀырэр непэ къыткӀэхъухьэрэ сабий- хэм апэрэ псалъэу зэхахырэр нахьыбэрэмкӀэ зэрэурысыбзэр ары. ЕтӀани гъэшӀэгъонымр къа- лэхэм адэс сабийхэм афэдэу къоджэ сабийхэми урысыбзэр ашӀэгъахэм фэдэу къызэрэхъу- хэрэр ары. Апэрэ гушылӀэу са- бийм къыӀорэр «Мама» е «па- па». Ащ ыужыкӀэ регъажэ урысыбзэкӀэ гушылӀэнэу. Хэтэ мы ӀофымкӀэ бгъэмысэн фаер? Сэ сишӀошӀыкӀэ, ны-тыхэмрэ кӀэлэцӀыкӀу ӀыгыпӀэхэмрэ а ӀофыгъомкӀэ бэ къатенэрэр. КӀэлэцӀыкӀу ӀыгыпӀэхэм адыга- бзэр икӀоу ащарагъашӀэрэп. Ахэм аӀорэр мары: «Урысыбзэ- кӀэ уадэгъушылӀэмэ нахъ псын- кӀэу къагурӀо». Сыдигъуи

адыгэ сабыир ыбзэ рыгушхоу, зэрэадыгэм щымыулытыхьэу бгъэсэн, пӀпун фае. Армырмэ, адыгэхэу адыгабзэкӀэ гушылӀэ- ным рыулытэхэу, зэрэадыгэр аушъэфэу бэ непэ узэрехьы- лӀэрэр. Лъэшэу сыгу хӀэкӀы къуаджэхэм интеллигенцием илӀыкӀохэу адэсхэм адыгабзэм анэгъу къыфагъэзэжыным зэ- рэпэчыжыкӀэр. Ахэм бэ ахэтыр яныдэльфыбзэкӀэ къыдэкӀырэ гъэзет закъоу «Адыгэ макъэр» къырамытхыкӀэу, емыджэхэу. Тхьамыклагъоба уиныдэльфы- бзэкӀэ тхыгъэ гъэзетым е тхы- лыым уеджэн умылӀэкӀыныр?

Ары пӀпчъ тӀэо о уасэ зыфэ- мышӀыжыкӀэ, уасэ къызэрэуа- мытыжыкӀыштыр. Тиныдэль- фыбзэ кӀуачӀэ илӀэ зыщыхъу- щтыр цӀыфзэхъэ-зӀукӀэхэр арых. Ахэм тиadyгабзэкӀэ такыщыгушылӀэрэп. Адыгабзэ зышӀи зымышӀи урысыбзэкӀэ къашӀэгъушылӀэх.

Лъэпкъыр щызыгъаӀэрэр, нэмыкӀ лъэпкъымэ языгъашӀэ- рэр бзэу зэргъушылӀэрэр ары. Ащ пае тиныдэльфыбзэ тэжъу- гъэгъэлъапӀэ, тапӀэки къызэрэ- тыухъумэщтым тынаӀэ тетэ- жъугъэгъэт.

ХЪОДЭ Сэфр.
ӀофшӀэным иветеран.

ЛЪЭПҚЪ ИСКУССТВЭР

НЭХЭЕ Тэмар: «Сиadyгабзэ сиорэдхэмкӀэ сэгъашӀо»



— Уиорэдхэр сыдыбза нахьыбэу къызэрэпӀохэрэр? — аӀуи, ныбжы- кӀэхэм упчӀэкӀэ зыфагъэзагъ зӀыашӀэрэ артисткэм, джэуапыри агъотыгъ.

— Сыкъызщыхъугъэ сыхэкъу, си Адыгей, ти- къэлэ шъхьалӀэу Мые- къуапэ сӀапӀэкӀырэн, сӀазэщырэн, — къелуатэ УФ-м ыкӀи Абхъаз Рес- публикэм язаслуженнэ артисткэу, Адыгэ Рес- публикэм инароднэ ар- тисткэу Нэхэе Тэмарэ. — Уикъуадж, убзэ, уилъэпкъ сьд ябгъэп- шэнэу щыӀэр? Ахэм ядэхагъэ, ялӀэплагъэ хэткӀи гъунэнчъ. Джа-

ры сабыигъор, кӀэлэгъур ныбжыкӀэрэ шӀукӀэ тыгу къызкӀинэхэрэр.

Сэ сицӀыкӀугъом къыщегъэжыгъэу адыгэ оредыжъхэу зэхэсхыхэрэм сакӀэдӀукӀыныр сикӀэсагъ, сикӀэсагъ пшысэхэр, таурыхэр. 1959-рэ илӀэсым «Адыгэ пшысэхэр» ыӀоу къытырадзэ- гъагъэм дэтхэр сагъатхэу бэрэ кӀэсы- джыкӀыжыгъэх. Силъэпкъ игушхуагъэ, илӀыхъужыныгъэ, ипсэемиблӀэжыныгъэ, изэфэгъэ-шпыпкъагъэ зынэсырэр ахэм къащыӀотагъ. Оредыжъхэр пӀонышъ, мэкъэмэ закъомкӀи гум хӀапкӀэх. Ахэр лъэпкъым къырыкӀуагъэм илӀэуж куух, адыгэм игъогуанэ лӀыхъуж оредхэм зэхуагъашӀэ.

Джары Къэралыгъо оредыӀо ыкӀи къэшъокӀо ансамблэу «Ислъамыем» Ӏоф щысшӀэнэу сырагъэблагъи илӀэ- си 3-рэ иорэдыӀоу сызыщэтым, «Ай-

дэмыркъан», «Адыиф», «ШырытӀым», «Мэзгуашъ», «Цырац» зыфиӀохэрэр къэсӀонхэр къызыхӀэкӀыгъэр.

Сэ сшъхьэкӀэ къэлэшхохэм анахъэу чӀыпӀэ гупсэфыпӀэ зӀкӀэупкӀагъэхэр — ти Адыгей, Мыекъуапэ фэдэхэр — нахъ сыгу рехьых. Цыфхэр зӀкӀэ ащызэрэ- шӀэх, ащызэгурӀош. Ситворчествэ еп- хыгъэу сашӀлӀэнэу хъугъэ Америкэм, Израиль ыкӀи къэлэшхохэм, ау зыкы- зысӀеплӀыхьахэ уж сиреспубликӀэ псынкӀэу зыкъэзгъэзэжыкӀыштыгъ — уиэм фэдэ хъун щыӀэп — жьыри шы- къабз, псыри щыӀэшӀу. О уилъэпкъ пфӀэпӀэкӀырэр фӀэшӀлӀэныр, хахъо фӀэп- шыныр сшъхьэкӀэ къэсэштэ. Сэ оред- хэм янахьыбэр сиadyгабз къызэрэс- Ӏохэрэр, ахэм ямэкъэмэ дахэхэмкӀэ, сы- бзэ жьыгырыукӀэ нэмыкӀ цыф лъэпкъ- хэм сиadyгэ културэ алъӀэсы, зэ- хашӀэ. СиорэдхэмкӀэ цыфыбэм адыга- бзэр анӀэс, зэхыхы. Арышъ, сиadyга- бзэ сиорэдхэмкӀэ сэгъашӀо, сигуапэу сӀӀэты.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Цыфхэр регъэблагъэх

Урысые Федерацием и Президент Къыблэ федеральнэ шьолгырымкIэ и Полномочнэ лъыкIо иунашъокIэ ыухэ-сыгъ Урысые Федерацием и Президент и ЕгъэблэгъапIэ чIыпIэ хэбзэ гъэцкIэ-кIо къулыкъухэм япашхэм цыфхэр зы-щырагъэблэгъэштхэ пIалъэу 2013-рэ илъэсым иапэрэ мзэх телъытагъэр. Ащ тегъэпсыкIыгъэу Урысые Федера-цием ПенсиехэмкIэ ифонд Адыгэ Рес-публикэмкIэ и Къутамэ ипашэу Къулэ Аскэрбый цыфхэм ЕгъэблэгъапIэм щалукIэшт мазэ къэс яплIэнэрэ Iоф-шIэгъу бэрэскэжые мафэм сыхъатыр 3-м къыщыублагъэу пчыхъэм сыхъа-тыр 5-м нэс Мыекъуапэ иурамэу Со-ветскэм тет унэу зиномер 136-м.

Мы илъэсымкIэ ятIонэрэу, мзэем и 27-м, ПенсиехэмкIэ фондм Адыгэ Рес-публикэмкIэ и Къутамэ ипашэ респу-бликэм щыпсэухэрэр ригъэблэгъагъэх. Мы мафэм ЕгъэблэгъапIэм нэбгыри 4 щылагъ. Пенсиехэм яхьылIэгъэ улчIэ зэфэшхьафхэр яIэхэу къалэу Мыекъуа-пэ, Джэджэ ыкIи Теуцожь районхэм ащыпсэухэрэр къэкIогъагъэх.

Ахэр зыгъэгумэкIыштыгъэхэм ащы-щыгъэх хэгъэгум щыкIогъэ валориза-

цием, пенсиехэм якъэлыгътэн кIэхуэхэу фэхъугъэм (тIуми агъэразэхэрэп), нэ-мыкI псэупIэ кIожыгъэным епхыгъэ къыныгъохэм (чIыпIакIэху зыдэкIожы-гъэхэм ПенсиехэмкIэ фондм икIу-лыкIоу щызэхэщагъэм игъом зызэрэ-фамыгъазэрэр), нэмыкIхэр.

ЕгъэблэгъапIэм къекIоллагъэхэм гу-мэкIыгъоу яIэхэм Аскэрбый ядэлугъ. ЗэкIэ ахэм джэуап зэхэугуфыкIыгъэхэр аритыжыгъэх, зерижылыгъэ Iофыгъом тегъэпсыкIыгъэу зэрэекIонхэ фаер афызэхифыгъ, агуригъэлуагъ. КъекIо-лагъэхэм ащыщэу зы бзылъфыгъэ зыгъэгумэкIырэ Iофыгъор псынIкIэу зэхифыгъ. Пенсиехэм апае ищыкIэгъэ тхыльхэр зэлугъэкIэгъэнхэм фэшI ифэ-шъошэ писъмэ агъэхъазыри, Украинэм агъэхыгъ. ЯупчIэхэр псынIкIэу зэхэ-фыгъэ зэрэхъугъэм, цыфыгъэ дахэ хэ-лгъэу зэрапэгъокIыгъэм фэшI къэкIогъэ пстэури къызэрэфэразэхэр ПенсиехэмкIэ фондм Адыгэ РеспубликэмкIэ и Къу-тамэ ипашэ къыраIуагъ.

КъыкIэлыкIолчт егъэблэгъэныр 2013-рэ илъэсым гъэтхалэм и 27-м щыIэшт.

ПенсиехэмкIэ фондм Адыгэ РеспубликэмкIэ и Къутамэ ипрес-с-къулыкIу.



НыбжыкIэ проектэу «Беги за мной» зыфилорэм къыдыхэлъытагъэу зэнэкIо-къоу «Краса Адыгеи-2013»-рэ зыфилорэр Мыекъуапэ щыкIуагъ. Iофтхьабзэм кIэщакIо фэхъугъэх Адыгэ Республи-кэм ныбжыкIэ IофхэмкIэ и Комитет-рэ студиеу «Svet Models» зыфилорэмрэ. ЗэкIэмкIи зэнэкIо-къоу икIэху нэбгы-рэ 13 хэлэжыагъ.

Бзылъфыгъэхэм я Мафэ ехъулэу зэ-нэкIо-къоу текIоныгъэ къыщыдэзы-хыгъэхэм афэгушIуагъэх. Лъэныкъо

пстэумкIи дэгъоу зыкъэзыгъэлъэгъуа-гъэу, илъэс 22-рэ зыныбж Анастасия Репницинам текIоныгъэр къыдихыгъ. «Краса Адыгеи-2013»-рэ зыфилорэ цIэр ащ фагъэшъошагъ. Апэрэ Вице-мисс цIэр Мария Волковам ратыгъ. ЗэкIэ зэнэкIо-къоу хэлэжыгъэ пшъашгъэхэм шIухьафтынхэр афашIыгъэх.

Цыф жугъэхэм нахэ агу рихыгъгъэр, сурэттехыгъэм анахэ дахэу кIыкIыгъэр, анахэ щхьпэ дахэ зилэр ыкIи нэмыкIхэр къыхагъэщыгъэх. ЗэнэкIо-къоу афызэ-хашагъэхэм ащыщых шъхъадж ви-деолъэгъэгъэу цоу къышIыныр, яIушыгъэ иуплъэкIун, къызэрэшъохэрэр, пчыхъэ дэкIыгъохэм атегъэпсыхыгъэ джанэ-хэм, нысэ шъуашгъэхэм якъэгъэлъэгъон. Шытхьалэ щыщэу илъэс 15 зыныбж Елизавета Селивановам Интернетым-кIэ анахыбэ макъэ фатыгъ. Ащ цIэу «Бэби ЮГА» зыфилорэр фагъэшъошагъ, шIухьафтынхэмкIэ агъэшIуагъ.

Ащ нэмыкIэу, «Беги за мной» зыфи-лорэ Iофтхьабзэм къыдыхэлъытагъэу зэнэкIо-къоу хэлэжыагъэхэр зэкIэ пкъы-шъол псыхъаным зыщыпхыгъэ клубым рагъэблэгъагъэх. Псауныгъэм узэрэ-лыпIлэшт егъэджэнхэм ахэлэжыагъэх.

• КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр

ХЫ ИУШЪОМ КЪЫРАТХЫКIЫРЭ КЪЭБАРХЭР

Уахътэм

КЪЫГЪЭЛЪЭГЪОШТ

Зэхэт Нациехэм я Организацие илъэс 14-кIэ узэкIэIэбжэсмэ лъэпкъыбзэм и Дунгэ мафэ мзэем и 21-м хагъэунэ-фыкIыгъэ ашIынэу рихъухъагъ.

Урысыбзэр, адыгабзэр, ермэлыбзэр, урымыбзэр ыкIи нэмыкIхэр къалэу Шъачэ дэт еджапIэхэм ащызэгъэшIэгъэнхэм фэгъэхьыгъэ Iофыгъохэм гурыгъ еджапIэу N 75-у поселкэу ПсышIуапэ дэтым щы-зэхашгъэгъэ Iэнэ хъураем щатегушы-лагъэх. Гъэсэнныгъэм ирайон отдел ипа-щэу, кIэлэгъаджэхэу, фэшхьаф лъэпкъ общественнэ организациехэм ялыкIохэу ащ хэлэжыагъэхэр анахэу зытегушыла-гъэхэр кIэлэцIыкIухэм ялэпкъыбзэ тэ-рзэу ягъэшIэгъэным фэгъэхьыгъэ Iофыгъохэр арых.

Шапсыгъэ Адыгэ Хасэм а Iофыгъом еплъыкIэху фырилэр ащ къыщилотагъ об-щественнэ парламентым итхьаматэу КIа-кIыхъу Мэджыдэ. Ащ къызэриIуагъэмкIэ, адыгабзэм изэгъэшIэн зэрэзэхэщагъэм джырэкIэ уигъэрэзэнэу щытгэп. Тызхэт лъэхъаным кIэралыгъо хабзэм икIулы-кIухэм ягъусэхэу а Iофыгъом зэшIохыкIэ тэрзэу иIэщтыр къэгъотыгъэным ыуж итых. Къалэу Шъачэ ыкIи ТIопсэ рай-оным ащыпсэурэ адыгэхэр ащ лъэшэу егъэгумэкIых.

Рустам

хагъэунэфыкIыгъ

ТIопсэ районм зыкъэхъумэжыын-цIыф жэугъэ ыкIи дзэ-патриотическэ IофшIэным имазэу краим щыкIуагъэм икIэххэр щызэфэхьысыжыгъэх. Мы илъэсым ар зыфэгъэхьыгъагъэр Пшы-зэ шьолгыр фашистыдзэхэр зырафы-жыгъэхэр илъэс 70-рэ ыкIи ТIуапсэ щытхъуцIэу «Город воинской Славы» зыфилорэр къызыфагъэишэагъэр илъэ-си 5 зэрэхъухэрэр ары.

ТIопсэ районм ипашэу Владимир Лыбневым ышIэкIэ мзэм анахэ гъэхъагъэ зышIыгъэхэм щыгъу тхыльхэр аритыгъэх ащ игуадзэу Оксана Кочегаровам.

АнахышIоу хагъэунэфыкIыгъэхэм ащыщых муниципальнэ гъэпсыкIэ зилэ учреждениеу «Новомихайловский Олимп» зыфилорэм ипашэу, поселкэу Новомихайловскэм икIоджэ хасэ ит-хьаматэу Шъхьэлэхъо Рустам.

АгъэгугушIуагъэх

ТIопсэ районм щыщ къуаджэу Агуй-Шапсыгъэ бэмышIэу тарихъ хъугъэ-шлагъэ къыщыхъугъ. Хэгъэгум иухъу-

макIохэм я Мафэ фэгъэхьыгъэ мэфэкIыр къызшысын дэдэм хы ШIуцIэ Iушъом Iус анахэ адыгэ къоджэшхом сотовэ теле-фонымкIэ гушыIэнхэ алъэкIынэу щагъэ-псыгъ.

Урысыем анахэ оператор инэу итхэм ащыщ ибазовэ станции икIыгъэ илъэсым ыкIэхэм адэж къуаджэм шагъэуцугъагъ. Джы ар сотовэ телефонхэм язэпхыныгъэ системэ хагъэхъагъэу Iоф ешIэ. Ащ ишIуагъэкIэ къуаджэм ыкIи ащ игъу-нэгъу поселкэу Агуе, ахэм адакIоу къушъхьэлэпэ чIыпIэу ыкIи дачэхэу ягъунэгъухэм зыщыфаехэм телефонымкIэ ащыгушыIэнхэ амал яIэ хъугъэ.

Анахъэу

зытегушылагъэхэр

Автомашинэ гъогухэу асфальт зы-телъхэр шIыгъэнхэ зэрэфаем, теле-фонымкIэ сотовэ зыпхыныгъэр чIы-пIабэм зэращымыIэм, культурэм икIо-джэ унэ гъэцкIэжыгъэным ыкIи фашхьаф Iофыгъохэм щатегушылагъэх къуаджэу Псыбэ щыпсэухэрэм язэхыхъэ. Ащ хэлэжыагъэх Новомихайловскэ къо-джэ псэупIэм ипашэ, депутатхэр, къу-лыкIу зэфэшхьафхэм яIофышIэхэр ыкIи япашэхэр.

Къоджэдэсхэр анахэу зыгъэгумэкIы-хэрэр ныбжыкIэхэм языгъэпсэфыгъо уахътэ шIуагъэ къыкIакоу зэхэщэгъэныр ары. ГушыIэм пае, ахэр бэшлагъэу кIэхъопсых спорт ыкIи къэшъопIэ зал-хэр шIыгъэнхэм. А Iофыгъор зэхыхъэм къыщилэтыгъ ТIопсэ районм идепутат-хэм я Совет итхьаматэу, Адыгэ Хасэм хэтэу Хъушт Мэджыдэ. Ащ бэмышIэу щытегушылагъэх шапсыгъэхэм яобще-ственнэ парламент изэхэсыгъоу шы-лагъэми. Зэхыхъэм къызэрэщалагъэмкIэ, къуаджэу Псыбэ екIоллэрэ гъогум изэ-тегъэпсыхъани анахэ мэхъанэ зилэ Iофыгъохэм ащыщ.

IофшIэныр

лъагъэкIуатэ

Къуаджэу Агуй-Шапсыгъэ адыгэ этнокультурнэ комплексм игъэп-сын иятIонэрэ чэзыу щырагъэжыагъ. Ар ТIопсэ районм зекIо-экскурси-оннэ псэолэ инэу щашIыцтхэмкIэ апэрэ. Адыгэхэм яхъышгъэ, яхабзэ ыкIи яшэн цIыфхэр ащыгъэгъозэ-гъэнхэм ар фэгъэгъэгъэшт. А гупчэм иапэрэ чэзыу икIыгъэ илъэсым ишышхьэIу мазэ къызэлъахыгъ.

Комплексыр зыфэгъэзагъэхэм ащы-щэу, къуаджэм ихасэ итхьаматэу Ныбэ

Джамболэт къызэриIуагъэмкIэ, мы лъэ-хъаным Iоф зыдашIэрэр музею ащ хэтынэу хылушъо адыгэхэм ящыIэкIэ-псэукIэрэ якультурэрэ къызшагъэлъэ-гъоштхэр ары. Ащ ышхъэ тыралхъэ, ыкIолцI ищыкIагъэхэр рашIылIэх. Зы-гъэпсэфыгъо охътакIэм ехъулэу мыщ къыщызэлъахыштых хьакIэхэр зэра-гъэблэгъэштхэ унэр, хьамбархэр ыкIи фэшхьаф хьызмэт псэуалъэхэр, ахэр зэкIэ адыгэ гъэпсыкIэ яIэу ашIыштых. Ащ дакIоу хы ШIуцIэ Iушъом щыпсэ-уштыгъэхэ адыгэхэм ятарихъ, якультурэ, Iофыгъо зэфэшхьафэу зыпылтыгъэхэм афэгъэхьыгъэ тематическэ экспозици-ехэр агъэпсых.

АнахышIоу

алъытагъ

ПсышIопэ районм иветеранхэм я Совет изфэхьысыжэ конференцие бэмышIэу щылагъ. 2012-рэ илъэсым рай-оным ипэублэ ветеран организацие анахэ дэгъум фэгъэхьыгъэ зэнэкIо-къоу щылагъэм апэрэ чIыпIэр зэрэщыубы-тыгъэм фэшI къуаджэу Шъхьэлэхъо Салимэрэ краим иветеранхэм я Совет ишIу-хьафтынхэр щаратыгъэх.

Ащ фэдэ гъэхъагъэр къуаджэм ивете-ран организацие ышIын зыкIилтыкIыгъэр ячылэ гупсэ щыпсэурэ нахыжхъэм ящыкIэгъэ IэпыIэгъур ренэу зэралэкла-гъахэрэр ары. Джащ фэдэу конферен-цием дэгъукIэ щыхагъэунэфыкIыгъэх по-селкэу Головинкэ щыщ А. И. Герастен-кэмрэ Лыгъотх къоджэ коим щыщэу Д. И. Хьартыумрэ.

Илъэсишъэ

къыгъэшIагъ

Хылушъо Шапсыгъэм илъэсыбэ къэ-зыгъэшIагъэу щыпсэухэрэм япчъагъэ макIэп. Ахэр адыгэхэм ячIыгужэ зэры-гушхорэ цIыфых, лъэпкъым икультура цухъумакох, блэкIыгъэм, тызхэт лъэ-хъаным ыкIи къэкIоштым яззпхакIох.

БэмышIэу къуаджэу Шъхьэлэхъо щып-сэурэ ГъэшIэ МыIуминат ыныбжэ илъэ-сишъэ зэрэхъугъэр игъэкIотыгъэу хагъэ-унэфыкIыгъ. А мафэм ар дэгъоу къекIо-лагъ, щыIэныгъэр шIу зэрилэгъурэр нафэ къышIышIыгъ, сэмэркъэу зэрэхэлъри къышIыгъэлэгъуагъ.

МыIуминат Адыгеим и ТэхьутэмкIое район щыщ къуаджэу Афыпсыпэ къы-

щыхъугъ. Хэгъэгу ззошхом хэлэжыагъ, а лъэхъаным къуаджэми Iоф щышIагъ. ИщыIэныгъэ къыныгъуабэ щызэпчыгъ, цIыфхэм ыкIи илъэсхэм афэгъэхьыгъэ къэбарыбэ ешIэ.

ГушIогъо мафэм ащ ихьакIагъэх илахыльхэр, икIоджэгъухэр, къоджэ ад-министрацием, хы ШIуцIэ Iушъом ина-хыжхъэм я Совет, чIыпIэ общественнэ зыгъэлорышIэжыпIэу «Кичмай» зыфи-лорэм, ветеран организациехэм ялIы-кIохэр. ЗищыIэныгъэ ятIонэрэ лIэшIэгъум щылъызыгъэкIолэшт МыIуминат унэгъо-шхо иI. Ащ кIэлищ ыпIугъ, ахэм нэбгы-ритф къафэхъугъ ыкIи нэбгырич ахэм къафэхъужыгъ. ЗэкIэри МыIуминат фэ-гушIуагъ, ипсауныгъэ къыкIимычэу илъэ-сыбэ ыгъэшIэнэу фэлъэлуагъэх.

ЩысэтехыпIэх

ПсышIопэ районм ипашэу Сергей Полянскэм къалэу Шъачэ къэбар лъы-гъэлэс амалхэу къыщыдэкIыхэрэм яIо-фышIэхэм зэлукIэгъоу адырилагъэм цыхыгъэунэфыкIыгъ псэупIэ чIыпIэхэр ищыкIагъэм лъыкIахэу Iыгъыгъэнхэм зэкIэми акIуачIэ зэхэлэу Iоф дашIэн зэ-рэфар.

— ПсышIопэ районм щыпсэухэрэм псэупIэхэр къагъэгъунэнхэ, чIыпIэу амыгъэнэфагъэхэм хэкIыжхъэр ащырамы-тэкъунхэ, унэхэм агупэхэр, къэуцупIэхэу гъогухэм атетхэр зэрафэлэкIэрэу къа-ухъумэнхэ фае, — къылуагъ ащ. — Щы-сэу къызгъэлъагъо сшIоигъу Шъачэ щып-сэухэрэм ашкIэ ашIэрэр. Адыгэхэр сы-дигъуи якъуаджэхэм ыкIи къэзыуцухъэ-хэрэм ягъэкъэбзэн пылтыгъэх. АшкIэ щысэ ахэм атыхыгъэн фае. Шъуеплх ахэм якъуаджэхэр къабзэу зэраIыгъэхэм.

Районым щыпэрыт

«ТIопсэ районм 2012-рэ илъэсымкIэ ичIыпIэ общественнэ зыгъэлорышIэ-жыын ианахэ къутамэ дэгъу» зыфилорэ зэнэкIо-къуныгъэм икIэххэр район со-ветым идепутатхэм зэфэхьысыжы-гъэх.

Ахэм ашIыгъэ унашъом къыделъытэ икIыгъэ илъэсым а лъэныкъомкIэ къуа-джэу Агуй-Шапсыгъэ ичIыпIэ зыгъэлорышIэжыпIэу Шъхьэлэхъо Мэдинэ зипа-щэм пэрытныгъэр зэриубытыгъэр. Джащ фэдэу анахэ гъэхъагъэ зышIыгъэхэм ащыщ къалэу ТIуапсэ ичIыпIэ зыгъэлорышIэжыпIэу N 26-р. Селюу Дэдэркой изыгъэлорышIэжыпIэу N 9-м яцэнэрэ чIыпIэр фагъэшъошагъ. Ахэм зэкIэми ахъщэ шIухьафтынхэр аратыгъэх.

НЫБЭ Анзор.



Юфшлагъэхэр дэихэп, къэнагъэри маклэп

Пэнэжыкыуае шылэгъэ зэхахьэм кыратхыкыгъ

Теуцожь районымкӀ Пэнэжыкыуае анахь чылэшхохэм ащыщ — унэгъо мин 13-цӀшэ мэху, нэбгырэ миниплӀ фэдиз щӀпсэу. Пэнэжыкыуае ичӀыплӀ зыгъэӀорышӀэжыплӀ хэхьэх псӀуплӀху Нэшукыуае, Нэчэрзые, Пшыкыуыаблэ, Кочкиныр, Колосыр, Заряр, Шындыкыо — зэкӀэмкӀ а чылагъохэм унэгъо 1500-м еху адӀс, нэбгырэ 5400-рӀ фэдиз ащӀпсэу.

Джары бӀмышӀу Пэнэжыкыуае шылэгъэ цыф зэхахьэм мэхьэншхо ратыз, Теуцожь районым иадминистрацие ипашӀу Хьачмамыкыо Азэмати, народнӀ депутатхэм ярайон совет итхьаматӀу Пчыхалыкыо Аюби, межрайон прокурорӀу Пэрэныкыо Казбеки, район администрацие илофышӀэхэри, район кыулыкыушӀапӀхэм ялыкӀохэри, кыуаджэм инахьыжхэри, иныбжыкӀэхэри зыкӀыхэлэжыагъэхэр.

ИльэсӀу икӀыгъэм Юф зэра-

шлагъэм кӀэхуэху фӀхыгъэхэм, къадӀхыгъэхэм ыкӀи шыкӀагъэхэр дагъэзыжыкыхӀэзэ ЯлофшӀэнхэр нахьышӀоу зэрӀзэхашӀтхэм, кыуаджэхэр нахь зӀтегъӀпсыхьагъэхӀ шӀыгъэнхэм фӀшӀ зӀшӀуахышӀтхӀ Юфыгъохэм афӀгъэхыгъэ гушӀыгъэ зӀ-ЮклӀэм кышӀишӀыгъ Пэнэжыкыое чӀыплӀ коим ипашӀу КушӀу АслъанӀ.

Ащ кызырӀуагъэмкӀ, гъэркӀо ахьщӀ фӀдӀу ежххэм кыахьыжыгъэр сомӀ миллиони 9-рӀ мин 510-рӀ фӀдиз. Ащ шышӀу лӀжыаплӀ, коммунальнӀ фӀло-фашӀэху кыафагъэ-цӀкӀагъэхэм, нӀпэмыкӀ Юфыгъоху ильӀс псаум псӀуплӀхэм ащызӀшӀуахыгъэхэм апӀуагъэхьагъэр сомӀ миллиони 8-рӀ мин 635-рӀ.

— АрышӀ, — кышӀыкӀи-гъэтхыгъ ащ ипсалӀ, — хӀти иахьщӀ 13-цӀшӀу тышчымыгъуэху хӀбзӀ гъӀнӀфагъэхэм атӀгъу кытӀлӀкӀахьӀрӀэмкӀ ты-

шылӀени, тапӀ едгъэхуни тӀгъӀышӀт.

Ащ пӀыздагъу мылӀкоу кыахьыжыгъэр зыпӀуагъэхьагъэхэм ащышӀхэм ягъуу кышӀыгъ. ЧӀыплӀ коим хэхьэхэр чылагъохэм язӀтегъӀпсыхьан сомӀ миллиони 3,5-рӀ фӀдиз пӀуагъэхьагъ. Пэнэжыкыуае, Нэшукыуае, нэмыкӀхэм яурамхэм язӀтегъӀпсыхьан сомӀ миллионрӀ мин 600-рӀ фӀдиз тырагъӀлодагъ. Цыф псӀуплӀхэм яурамхэр чӀшырӀ зӀпӀнӀфыжыкыхӀ шӀыгъӀным сомӀ мини 120-рӀ пӀуахьагъ. НӀчӀрӀзыерӀ ПшыкыуыаблӀэр сомӀ мини 179-кӀ кӀлӀэцӀыкӀу джӀгуплӀхэр ацарагъӀшӀыгъэх. ПсырыкӀуаплӀхэм ягъӀцӀкӀӀажыкын пае сомӀ мин 290-кӀ гъэркӀо гъучӀ трубӀхэр ащӀфыгъэх. Чыристан диным рылажӀхэррӀм кӀэхалӀ афарагъӀшӀыгъ. Пэнэжыкыуае ибыслымын кӀэхалӀ дӀт унӀм ышӀхьӀ зӀбларагъэхуыгъ.

КъӀбзӀныгъэм ытӀэныкыокӀ ашӀлӀгъабӀми, джыри ашӀлӀштхӀми атӀегушылагъэх. ЧӀыплӀ коим ибюджет нахь кӀэзыгъэ-байшӀтхэм ащышӀыхьагъу-лахьхэр, инвесторхэр, чӀыгур тӀрӀзӀу гъӀфедӀгъӀныр. АхӀмкӀ шыкӀагъу ялӀхэр дагъэзыжыкыхэм фӀшӀ ЯлофшӀэнхэр зӀрӀзэхашӀтхэм ягъуу кышӀыгъ. ДжашӀ фӀдӀу рӀхьатӀу гъӀпсӀугъӀнхэм, машӀом, терроризмӀм кӀоджӀдӀсхэр ащы-ухьумӀгъӀнхэм афӀшӀ пӀшӀорыгъӀшӀу зӀшӀуахышӀтхӀ Юфыгъохэм зӀхахьӀм кӀекӀолла-гъӀхэр ащагъӀгъозагъэх. АщыгъупшагъэхӀп, гуфӀбӀэныгъэ хӀлӀу ягъуу кышӀыгъ сьд фӀдӀрӀ Юфыгъо зӀшӀуахыми якӀлӀ пӀугъэху, зӀшӀокӀ зӀлӀху 13-цӀшӀу кыафӀхьхэр ЗӀрамыку ШыхьамӀ, Хьачмамыкыо Славик, ХьабӀху зӀшӀху ЮрӀрӀ АскӀрырӀ, НӀхӀе зӀшӀху АслъанрӀ ХьисӀрӀ.

Полициеи иучастковӀ ин-

спекторӀу ГъукӀлӀ Руслъан ильӀсым ЮфӀу ышӀагъэм фӀгъӀхыгъэ зӀфӀхысыжыкыхэр зӀхахьӀм кышӀишӀыгъэх. 13-цӀшӀхэр хӀбзӀнчӀу зылыгъхэм кыа-тыжыкыхӀ зӀрӀфаер, чӀшырӀ автомашинӀхэр урамхэм кыа-щызӀдачӀху, ныбжыкӀлӀхэм кӀоджӀ гупчӀр кыуцӀлӀпӀу, былымхэр зиехэм амыубы-тыжыкыху гъогухэм зӀратӀтхэр зӀрӀмытӀрӀзыр ипсалӀ кышӀихыгъӀшӀыгъ.

— АдӀ, арӀушӀтӀу шытымӀ, сьда шӀо шузышӀыгъыр? — фӀмышӀыгъ кыушӀыгъ район администрациеи ипашӀу Хьачмамыкыор. — КӀоджӀ гупчӀр зӀпӀнӀфыжыкыу тӀшыгъ. «Ви-деокамерӀ итӀп» шӀуло зӀхьум, ари идгъуцуагъ. Автомашини, цыфи, нэмыкӀхэм сурӀтыр дӀгъоу атырехы. Сьда ар ма-фӀ кӀэс зыкӀлӀшӀумыгъӀфедӀшӀтыр, бӀзджашӀлӀхэр зыкӀлӀ-зӀшӀуахышӀтхӀ, ахӀм протоколхэр закӀатешӀумы-гъууцӀшӀтхэр, зыкӀлӀшӀумы-гъӀшӀычӀнӀшӀтхэр?

ЗӀлукӀэм зыгъӀгумӀкӀыхэр Юфыгъохэр кышӀалӀтыгъэх, упчӀхэр пӀшӀхэм кыратыгъэх кӀоджӀдӀсху ДелӀкыо ХьазрӀт, ХьабӀху АлбӀч, ЛъащӀкыо Арамбий, нэмыкӀхэм.

НӀХӀЕ РӀмӀзан.

ШЫЛӀЭНЫГЪӀ СУРӀТ КӀӀКӀИХӀР

ЮфшӀлӀгъу пчӀэдыжыпӀэм

ТикъалӀ кӀӀлӀшӀхӀп. Ау кыошӀлӀ псӀуплӀу ЧеремушкӀм укыкӀынышӀ, гупчӀм укысыныр пӀалӀм ехушӀу ЮфшӀлӀгъу пчӀэдыжыпӀ уахьтӀм кыин хьазыр. Урамху 12 Марта зыфилорӀмрӀ ЮннатовымрӀ ащӀпӀхэр зышӀыжӀнӀсхӀхэрӀм кыопилӀ кӀӀлӀжыкыуе бгъо зӀтет унабӀ шызӀхӀт, мы чӀыплӀм анахь цыфыбӀ шыпсӀоу зӀрӀшӀтыр нафӀ. МышӀ укыкӀу тыди укӀон зӀрӀплӀ-кӀышӀт закӀор маршруткӀху N 4-р — кӀӀлӀ гузгумкӀ ыкӀи вокзал лӀэны-кыомкӀ N 56-р макӀох. АрышӀ, кы-кӀлӀсгъӀтхы анахьӀу ЮфшӀлӀ кӀохэррӀм сыхьатыр 8-м е 9-м яхушӀу кыин зӀрӀхӀтхэр. НӀбгырӀ 13 нахь тӀысыплӀ зымӀлӀ маршруткӀхэм нӀбгырӀ шӀӀ пчӀагъу кыажӀхэррӀм игъом нагъӀсынхӀ фае. Рену мы уахьтӀм ахэр гъогуры-кӀохэм рацӀыхы, ау пчӀэдыжыпӀ ужым кӀӀпсынкӀӀжыкы, етӀлӀнӀ пчыхьӀ кӀӀ-кӀожыгъо-зӀбгырышӀыжыгъом дӀ-гулӀу шоферхэр ежх.

ЮфшӀлӀ кӀорӀ купу тызӀхӀтыгъ. АпӀрӀ, ятӀонӀрӀ, ящӀнӀрӀ машинӀу зӀ-рызхэр тыхуапсӀӀ зыблӀкыгъэх уж

тӀри я 4-м сьдми тыкыфагъ. Сыхьа-тыр бгъу хьункӀ такыкы 25-рӀ джы-ри илагъ, тыгъгъӀшӀыгъ игъом тынӀ-сынӀу. ТитысхьӀгъ кӀодыемӀ, сьд ишӀыкӀлӀми, тезӀгы, зым ыкӀыу зыр ис; тыгу тӀр-тӀрӀу зӀфӀгъужыкы, сьд ишӀыкӀлӀми, такышӀуе тӀысхьӀ, есӀ-жыкыгъэху водителӀхэм зӀ аложырӀп. ЧӀыплӀ горӀ зӀрӀдгъотӀу, хӀти осапкӀлӀр псынӀлӀу еты: зым сомӀ 10, 50, адӀрӀм сомӀ 100, 500 — укыагъӀ алыгъӀп. Еж шоферми хилухьӀ цымылӀу жӀгъӀй бжыбхэр кыаретыжыкы. Рулыр зылы-гъыр 13-кӀыб, кылызыхыжхэррӀм ащ акыб фӀгъӀзӀагъӀшӀ, 13-гъундж мӀхьух. А чӀыплӀм тес лӀыр мы пчӀэдыжым кондуктор шӀыпкыагъ: ратырӀ шылӀмӀ, шоферым ритышӀыгъ, кыелыжырӀр адӀрӀми кыфишӀтити, зӀлӀпахыз, зиѐм лукӀажышӀтыгъ. СомишӀгъ зытыгъэм зы сомӀ 10 зыхӀкыгъӀ ахьшӀр лы хьупхьӀм кыфишӀижиыз, ахьшӀр 13-цӀшӀу шоферхэр ежх. 13-цӀшӀу шоферхэр ежх. 13-цӀшӀу шоферхэр ежх. 13-цӀшӀу шоферхэр ежх.

пшӀӀшӀыгъ ныбжыкӀу зыфӀчырӀхэррӀм гумӀкырӀп, зышӀодӀхӀ дӀдӀу гъунджӀм еплӀӀ шӀыс. **Лымы зы кыыгъотыжы-гъӀп. Зы гушӀыгъ ыжӀ кыыдӀкы-гъӀп, иджыбӀ илӀбӀжыи, тхылыплӀ ахьшӀ сомӀ 50 кыырихи, кыежӀрӀ пшӀашӀгъэм фишӀигъ, адӀрӀри псын-кӀу кӀӀлаби илӀалӀмӀкы дидзагъ.** СфӀшылагъӀп хьурӀр. АхьшӀр сьдми кыалӀкӀлӀзӀдӀрӀ водителым хьугъэм елытыгъу машинӀр кыыгъууцӀнӀу етӀуагъ. ИчӀӀ кыызыщӀгъакӀлӀм, хӀти зиплӀыхыи, лыыхуи, кӀодыгъӀгъӀ гъучӀ сомӀ 10-хӀри кыагъотыжыкы, лы хьуп-хьӀм ратыжыкыгъэх. КъӀрар зӀлӀ урысылӀ хьупхьӀр макӀу кӀӀшӀлӀыгъ, умышӀ-рӀм, ицӀыфыгъӀ шӀукытыхьӀм фӀдӀу, адӀрӀхэм зымы гу лӀагагъӀп.

Джары цыфхэр зӀрӀзӀфӀмыдӀхэр, цыфы фӀдӀм сьдигъуи бӀ ыпшӀӀ ифӀ-рӀр.

Ау ащ фӀдӀ ахьшӀзӀечӀу бӀ мафӀ кӀӀс маршруткӀхэм арыгыр, кыыхӀкы 10-м ычӀыплӀкӀ джашӀ пае 20 птыгъу. ЗифедӀ хӀлӀым зӀудӀгу, сьд пшӀлӀми кыпфадӀмӀ дӀгъуба.

СафӀэраз

ГъӀзетӀу «Адыгэ макъ» кызы-дӀкырӀр гъӀтхапӀм и 8-м ильӀс 90-рӀ зӀрӀхьугъэм фӀшӀ ащ шыла-жыкыхэрӀм сафӀгъушӀомӀ сшӀоигъу. ЛӀӀпкыым ыбзӀ тӀри, тинахыкӀлӀ-хэмӀ икыу фӀдизу зӀгъӀшӀлӀгъӀным пае «Адыгэ макъ» ишӀогъӀшхо кызырӀрӀорӀм шӀӀ хӀлӀӀп.

«Адыгэ макъ» ижурналистху Сиху Гошнагъо, НӀхӀе РӀмӀзан ыкӀи ЕмтӀылӀ Нурбий сьзӀрафӀ-разер кыыхӀзгъӀшӀомӀ сшӀоигъу.

РӀмӀзан ильӀсӀыблӀкӀ зыкӀлӀ-лӀбӀжыкымӀ зидунай зыхожыкыгъӀ сшынахыкӀу Хьот Казбек иныб-джӀгъуыгъ. Ащ ишӀлӀжӀ зӀрӀшӀы-мыгъушӀшӀрӀр лӀӀшӀу сигуап, пса-уныгъӀ пыгъ илӀу творческӀ лӀага-плӀхэм анӀсынӀу сьфӀлӀлӀо.

ЕмтӀылӀ Нурбий опытышхо хӀ-лӀу искуствӀм, культурӀм, спор-тым афӀгъӀхыгъӀ тхыгъӀхэр гъӀ-зетым кыырегъахьӀх. ИтхыгъӀхэр сьгу рехыкы ыкӀи блӀсымыгъӀкӀу сьдӀж.

Сиху Гошнагъо 2006-рӀ ильӀ-сым Ионыгъом и 8-м ытхыгъӀгъӀ статьяу «ЛӀӀуж дахӀ кыагъӀнагъ» зыфилорӀр зӀлӀашӀагъ. Адыгаб-зӀкӀ зӀрӀтхыгъэм емылытыгъу, тиунагъо зышӀыпсӀушӀыгъӀ кыалӀу Кизляр дӀт тарихь музейеу П. Баг-ратион ыцӀлӀ зыхьырӀмрӀ кыалӀу Минеральныѐ Воды дӀт тарихь-краеведческӀ музеймрӀ гъӀзет тхыгъӀр ачӀлӀ.

13-цӀшӀныгъӀ ахӀлӀу тарихьым фӀгъӀхыгъӀ тхыгъӀхэр кызырӀат-хыхэрӀм, зидунай зыхожыкыгъӀхэм яшӀлӀжӀ зӀрагъӀлӀпӀрӀм афӀшӀ лӀӀшӀу сафӀраз. ПсауныгъӀ пыгъ ялӀу, ягъӀхьагъӀхэм кыахымыкӀу джыри ильӀсыбӀрӀ «Адыгэ ма-къ» шылӀӀжӀнху афӀсӀло.

КУШӀУ Къутас.

АдыгӀкыал.



ДЗУКЪОЖЬ Нуриет.

НахьыбӀ джыри хьугъӀх

ЧеремушкӀ псӀуплӀм зышӀыпӀлӀы-хьаломӀ, бӀ пӀӀӀгъурӀр: гурыт еджӀ-пӀшӀхоу N 11-р, кӀлӀэцӀыкӀу ыгыплӀ шӀыгъӀкӀлӀ пкырапкынӀу бӀмышӀлӀу кызылӀуахыгъэр, тучанышхоху шы-гъыныбӀр ыкӀи гъомылӀлӀпхӀ зӀфӀшӀ-хьафыбӀм зимӀкӀлайхэр рацӀыхыхэррӀ, цыфыбӀр, тыдӀ зыбгъӀзагъӀми кӀуапӀ кыызымытыр хьӀ шӀӀджашӀхэр ыкӀи хьӀцӀыкӀу куп зӀхӀтхэр. АхӀм ямып-лӀӀкырӀ кӀлӀэцӀыкӀу 13-цӀшӀхэр ыкӀи сабыйхэр тхьӀжыкыгъэх. ЯкӀлӀс псӀушӀ-хьӀм джы зӀрӀфаеу хӀти гу щӀфӀ. ХьӀ-унӀхэр еджӀпӀ шагу кӀоцӀым, кӀӀшӀы-хьӀпӀ кыогъухэм ащагъӀпсыгъӀх, кыӀлӀхӀорӀ хьажышӀыхӀрӀм афӀса-кыху агъашхӀ — зым котлет, адӀрӀм шӀтӀ стӀчанникыор агужыуакӀ дӀтӀу,

еж кыызшагъӀлӀзӀ кыафахы. ХьӀ-шхоми ишырхэм афӀхьупхӀ кӀлӀ-цӀыкӀлӀхэр ешӀлӀжыкышӀ, зӀнӀбзӀнхьӀ ащыгъушӀуыкыз. А кӀлӀэцӀыкӀу дӀдӀхэм ахӀтых хьажыу сатыр рызышӀыхӀ-рӀри, ахэр, сьзӀрӀзгъуӀгъӀрӀмкӀ, шӀн-шӀ-фӀн Юфым хӀшӀыкӀ фызылӀ унагъохэм кыарӀкыкы. Мары еджӀпӀ шагу хьа-жыу 4 зыкӀс хьӀшӀхор — ныр ыкӀи кӀӀ-зылӀфыгъэм кыычӀидзыгъӀх хьажыу 3-р мы кӀлӀэцӀыкӀу купым кыагъӀгъунӀ. ХьӀхэр — сомӀ 500-кӀлӀ, бзыр — 300-кӀлӀ ащӀ. А кӀлӀэцӀыкӀлӀхэм ильӀси 10 — 11 нахьыбӀ аныбжӀп, ауми, шӀным хӀлӀ-хьӀсыр ашӀлӀ. КӀо гъогурыкӀо ныбаджӀу урамым тетынхӀ нахьы, цыфым 13-кӀахьӀхэм нахьышӀу. Ауми, тикъалӀ хьӀу дӀлӀ хьугъэм лӀӀкыохьӀгъууцӀпӀ

хьӀбгъотӀжырӀп. ЗымафӀ ЧеремушкӀ бӀдзӀрым дӀжӀ кышӀыуцӀгъӀ троллей-бусым кыкыкыгъӀ лыжыу ерагъу зӀ-кӀорӀр ардӀдӀм, ошӀакурышхо аубгъу-гъэм фӀдӀу, чыӀеу шылыгъӀ хьӀ гъо-жышхом ыныбӀ кыиуцуи, хьӀри кӀӀт-хьуагъ, лыжыри, ащ дӀжыкы хьӀ чы-ягъӀр шылӀым сьдым фишӀлӀныгъа, лӀӀшӀу кыыгъӀшӀагъ. ИнасыпӀти, кыет-хьуагъӀп.

ЗӀкӀлӀмӀ анахь гъӀшӀлӀгъоныр мы Юфым пыл кыулыкыу хьӀхэр урам-хэм зӀратырымшӀырӀр ары. ХьӀхэр зӀ-рӀфаеху ыпӀрӀм нахь чаныжыкы тыдӀкӀи тфырытф-пшӀырыпшӀу кыыщӀзӀрӀфӀкыкышӀ дӀтых.

А дэдэр синыйбджэгъу кыысишлэгъэнэуи?!

Клалэхэм нэутхэхэр, пшъа-шъэхэм шлэху зыкызыгъэш-тэн зытэкыхэрэр, анэ «клал-клалхэрэр» ахэтых. Ахэм афэдэ-хэм сэ сяхуапсэ. Сэ зыдэсэ-шлэгъы ащ сызэрэфэмидэр, сызэрэукытапхэр, сызэрэгущы-лэгъуаер. Анахь сыгу рихь-хырэ пшъашъэм ар сфел-шъурэп.

Мары пшъашъэ къекъэгъэ-клэ даху Рузанэ, Кошмэзы-къомэ япшъашъэ, сыгу рехьы. Ащ сывенэгъуапхэрэр зы илъэ-ми къекъугъ, гурыт еджаплэм тыщызэдеджэщтыгъэ, ау сыгу зэрэхэпклагъэр сфелшъушты-гъэп. Сэ укысэупчымэ, Руза-нэ нахь дахэ дунаим пшъашъэ темыгъу сфелшъуштыгъэ. Арынкы мэху сыгу зэрэхыппагъэр зыкыс-фемылошъурэр. Сэри сызэрэ-клэлэ лэгъушхэр зыдэсэшлэ-жымы, ащ фэдиз зидэхгъэ пшъашъэм сыкышцигъэзые-ным сыещыныхъэ. Уклалэу пшъэхэ олыгъэжыкымэ, пшъа-шъэм укышцигъэзыеныр пшъа-кыло.

Пшъашъэм угу зэрэхыппа-рэр санклэу емыломи, уилпъа-кыкыи укышлэщт. Рузани сыгу зэрэхэпклагъэм гу лымитэу сфелшъуштыгъэ, ыгу кысфакло-мэ кысфыхигъэпсыным сежэ, ау ащ фэгъэхыгъэу зы гушыи-жэ кыдэкыгъэу зэхэсхырэп.

Римыхыппагъэм ар еолоклэ кыгурылоштыгъэ, ау сэ счылпэ итым шлэху сыкызызыхыш-кышты. Сыгу шышлэрэр бэ, Ру-занэ сщыгъушпшэу сыхыатыпэ кысэклурэп. Сыкломэ, ныб-жыкыу фэдэу кызгъотэу кызде-кыкыи, плэм секлужыкымэ, гу-пшысэм чыер егъэкыды, сы-зыхэчыерэм, пкыхыаплэклэ сынэгу клэт. Ары пэпчэ ащ на-

хыбэрэ зысфэмыщылэгъу-штыгъэ, джы Рузанэ сапэ кызы-рефэу сыгу ихыкырэп кы-фэсфотэштэу зэсэложы, ау сы-зытеплэрэм сыбзэ еубыты.

Гукъанэ горэ уилэми, гушлу-агъо кыохулаагъэми, ныб-джэгъур арыба зэкломэ апэу зыдэбгоштыгъэ, сыгу ихы-кырэп шызгъэгъозагъэ анахь ныбджэгъу хыалэлэу силэу слытырэ Мэкъуаокы Темыр. Сшлэмэ хъуштыкыи сеуп-чыгъ.

Зыфэшпыр кызыгурымылоу, мыхъун дэдэ горэ есфугъэу кышчыхурэм фэдэу плэкылау кысэплыгъ. Кысылон кы-фэмыгъотэу кыпшцигъэхъоу тлэклури зилэжагъ.

— Заур, пшлэщтыр ары, — ыфугъ Темыр, — джы Руза-нэ уапэ кызыфэрэм еупчл ыгу зыфэклорэ клалэ шылэмэ. Кы-уилорэр кысэсфотэж.

Рузанэ уарамы сызшыло-клэм гушылэгъу сшыгъэ. Мэ-клэ-маклэзэ клэлэ-пшъашъэ кы-бархэми танэсыгъ. Сеупчыгъ:

— Рузан, угу рихьырэ клалэ шыла?

— Оры, — зэкломэ кызы-луипхыотыгъ.

— Ы?! — сыкыкуукыгъ. Зэхэсхыгъэм зыкыи сежэгъа-хэпты, сизгъушлуагъэми, слон сымышлэу сышлуигъэнагъ. Ар ыгу илгъу кылуагъэу сэрэшли, дунаир сфэмыхъоу сыгушлэщт, ошъо къатиблымэ ашъагъэ сыщэбыбэу слытэщт, ау кы-зэрэсщыхъугъэр ыгу илгъу шып-кыэр кымылуагъэу, кысэсэ-мэркъэуэгъэу ары.

— Укыздэхъащы, ара? — сфугъэ.

— Хъау, сишъыпкъэ, — ыфугъ Рузанэ лушхыпчыкыи.

Зэрэлушхыпчыкыгъэр сыгу рихьыгъэп, сэ сывенэгъуагъэр кыгъэшпыпкъэжыгъэу, кызы-дэхъащху кысщыгъэхъугъ. Ащ шлокыгу гушылэгъу сшы-ныр имышыкылэгъэжыгъэу слы-ти, сыкыкыларыкыжыгъэ. Ру-занэ кысылорэр есфотэжыныу Темыр кысфигъэпытагъэти, псынклэу ыдэжэ сынэсыгъ. Хъугъэр кыфэсфотагъ, зэрэ-лушхыпчыкыгъэри сыушъэ-фыгъэп.

— Ухэукуагъэп, — ыфугъ Темыр, — угу зэрэхыппагъэр кыбдишлагъэти, «мыри сыд зыщыгугырэп?» кыригъэклэу, кыбдэхъащхыгъ, ау ар ащ фэ-дизэу угу емыгъэкы. Зы лъэны-кыоклэ, Рузанэ ыгу урихыгъэ шыпкыэу кыуилуагъэми, ащ нахьклэ зышъхъэ зымылгытэ-жырэ адыгэ пшъашъэм, ина-мыс зымыгъэлъаплэрэм укы-шцигъэзыагъэкли шъхъакло пшыхъун фэдиз икыурэп. Адыгэ пшъашъэ тэрэзым клалэм ыгу зэрэхыппагъэр кырелофэ емы-жэшъоу ежэ ыпэ зишлыштыгъ. Ащ кыкыларэр ошла, клалэхэм хъатэу кырамыдзэу, ежэ запэ-луедзэу ары.

— Ар Рузанэ елолэгъуай, — сыгу рихьыгъэп пшъашъэм Темыр кырилоллагъэр, зыфэс-хыны сшлагъэп. — Сэ сиза-кыоп, клэлабэмэ Рузанэ агу ре-хыи, — сфугъэ.

— Е делэ тхъамыкы, пшъа-шъэм ашыкы уехулаагъэшъ, дагъоу илэхэми гу альпытэ-жырэп. — Ащклэ кыригъа-жыи, пшъашъэм кырилоллэн икыун Темыр кыгыботыгъ. — Арышъ, о ащ укышцигъэзы-егъэ шыпкыэкыи члэнэгъэшхо пшыгъэу кызышчымыгъэху,

ащ фэдэ нэмылэмэ, мафэ къэс бгыотын.

Зэхэсхыгъэр згъэшлэгъуагъэ. Рузанэ уфэллэн фэдиз имыкыоу Темыр зэрилуагъэр кыабылклэ сштагъэп. Темыри кысэсэ-мэркъэуэгъэу, сизгъолорыжырын, етланэ кыыздэхъащхыжынын гу-хэлэ илэу ары кызэрэсщы-хъугъэр.

— Ори укыздэхъащхы, ара? — сфугъэ.

— Хъау, сишъыпкъэ сэ, — зэкылакло илагъэп Темыр. — Сыгу уабгъэрэп, пшъашъэр угу рихьыгъапэшъ, шыкылагъэу илэхэми гу альпытэжырэп.

Зэкломэ сшъхъэ кыеуагъэ хэти ежэ ыгу рихьыгъэр зэкломэ анахь даху, анахь дэгъоу кы-шъхъоу зэралорэр. Рузанэ кызы-дэхъащхыгъэу кызэрэсщы-хъугъэмрэ синыйбджэгъу кы-сылуагъэмрэ зэхэхъожыи, хэти лыгъэкыи шлу зебгъэлэгъун умылэкыштыгъэу зэралорэм с-дихъыхыи, пшъашъэм сыкы-шцигъэзыагъэу кыуаджэм шы-рызгъэгущыилэнхэр зэсымыпэ-сыжыу, сыд фэдизэу кыин кысщыхъуштыми, Рузанэ зышчызгъэгъушпшэжыныу сыгу исыубытагъ. Зыфэзгъэхъыжы-штыгъэп, уарамы сапэ кышчи-фагъэми, гушылэгъу сшы-штыгъэп. Ащ хэлъыр ежымыи шлэху кыгурылуагъэн фае, зыкысщидзыештыгъ.

Сэ кысэжэ зпытыныгъа, пшъашъэ дэхэ дэдэти, зыщэн пае Рузанэ кынагъэп. Зышчы-згъэгъушпшэу сыгу пытэу исы-убытагъэми, кыыздэхъушты-гъэп.

Унагъо зыхагъэм ыуж зы илъэс тешлагъэу Рузанэ ытыш-мэ адэжэ кыкылауагъэу уарамы

сызшылоклэм, кысфэчэфэу кыспэгъокыгъ. Сэри зыжэхэ-сыдзэу пытэу лаллэ есшэкыи мэ-шлонгъоу сыгуклэ сыкыэхъугъ. Сигукъани игугъу кыссымы-шын сфэлэкыгъэп.

— Сыд, уздэкылауагъэм ует-хылла? Сэ шлу узэрэспэгъу-рэр кызыуасфотэм зыкысэ-мыпэсэу укыздэхъащхыгъэ тызэшлэбгъэкыдыгъ.

— Оры сышчызгъэзыагъэр нахь, сэ лажэ сшлэп, — зэрэ-гъэмысагъэр Рузанэ ыштагъэп. — Джы кызынэсыгъэми гуфэ-бэныгъэу кыпфэсшыгъэр кысагъэп. Лым плэм сые-кыужырэп кысэ оры сыгуклэ сызлылэсырэп.

Зэхэсхыгъэр сшлэшъ хъуш-тымэ, мыхъуштымэ сымышлэу сизгъэкыгъ. Къызгъажыи хъу-гъэр зэклэ кыфэсфотагъ, си-ныбджэгъу Темыр кысылуа-гъэхэри сыушъэфыгъэп.

Рузани ащ кырилоллэн ымышлэу зэрэшлэгъэнагъэр кыххэшэу кысылуплыхъэу тлэклуэ шыти, кыригъэжыагъ:

— Уиныбджэгъу арэу сы-шлэдэгъэмэ, сыкыуимыпэ-штыгъэмэ, сыда ежэ шлу дэдэ силгъэгъугъэу кысщы-гъэхъумэ шлонгъоу сауж кызы-кыхъагъагъэр, кыдэхъугъэ шылэп нахь.

— Ы?! — зэхэсхыгъэр сшлэшъ хъуштымэ, мыхъуш-тымэ кызыгурымылоу сыкы-куукыгъ. Хъугъэн ылэкыи-гъэщтыр джы кызыгурылуагъэу кысщыхъоу згъэшлэгъуагъэ. — А дэдэр синыйбджэгъу кыысишлэгъэнэуи?!

ПЭНЭШЪУ Сэфэр.

Илъэс 17 тешлагъэу кыаубытыгъ

Адыгэ Республикэм хэгъэгу кыоцл Иофхэмкыи и Министерствэ кызыри-тырэмкыи, мэзаем и 25-м кышщегъэжы-гъэу гъэтхэпэм и 3-м нэс республикэм бзэджэшлэгъыи 102-рэ шызырахагъ. Ахэм укыгъэ Иофэу 1, хынкыи бзэджэ-шлагъэу 7, тыгуагъэху 34-рэ, гъэп-цлагъэ зыхэлэ бзэджэшлэгъэ 14, эконо-микэм ылъэныкыоклэ хэбзэгъэуцугъэр гъоготэу 27-рэ аукъуагъ, нэмыкыхэри. Бзэджэшлагъэ зезыхыгъэ нэбгырэ 96-рэ хэбзэхумэкыи кыулыкхум агъэ-унэфыгъ, зэхэфын алэкыгъэр процент 90-м ехъу.

Блэкыгъэ тхъамафэм Адыгеим игъо-гухэм хъугъэ-шлэгъыи 6 кыатехуагъэу гъогу-патруль кыулыкхум ыгъэунэ-фыгъ. Ахэм зы нэбгырэ ахэкыдыгъ, нэбгыри 10-мэ шъобжхэр атецагъэхэ хъугъэ. Ешъуагъэу рулым кырысхуэ водител 50 кыаубытыгъ.

Сотовэ телефонхэр зэратыгъугъэхэм епхыгъэ тыгъон бзэджэшлэгъэ зауэ рес-публикэ полицием Иофхэмкыи мы мафэхэм зэхэфын алэкыгъ. Посел-кэу Каменномостскэм шыпсэурэ клэлаклэу илъэс 27-рэ зыныбжыкым 2007-рэ илъэсым сотовэ телефон зэ-

ритыгъугъагъэр республикэм ихэбзэ-ухумэкыи кыулыкхум агъэунэфыгъ. Мыекыопэ районым ит предприятием Иоф шызышлэрэ хулыфыгъэм ар кы-шлуитыгъугъагъ. Мы хулыфыгъэ дэ-дэм район гупчэм ит тучан горэм мо-бильнэ телефон кычылитыгъукыгъагъ. Ышлагъэм ар еуцолэжыгъ, Иофыр зэ-хафы.

Кыуаджэу Кошхыаблэ шыщ бзыл-фыгъэр хыакланлэ зэклом, бысымым исотовэ телефон кытыгъугъ. Ианэм кыдыпэсыгъэ цыфхэр ащ ыгъэдела-гъэх, нэмыкыи бзылфыгъэу лажэ зымылэм бзэджэшлагъэр тырильхагъ. Мы хъугъэ-шлагъэр зыхъугъэм ыуж мазэ тешлагъэу телефоным зие хулы-

фыгъэм полицием Иофхэмкыи зафи-гъэзагъ. Пцлы зыусыгъэ бзылфыгъэм иунэ кызалыхъум, ытыгъугъэр кы-рагъотэжыгъ. Джы ащ Иоф хыку-мым зэхифышты.

УФ-м хэгъэгу кыоцл Иофхэмкыи и Ми-нистерствэ имежмуниципальнэ отделэу «Кошхыабл» зыфилорэм икыулыкхушлэ-хэм илъэс 17 хъугъэу федеральнэ ро-зыскым шылэ хулыфыгъэр мы мафэ-хэм кыаубытыгъ.

Хэбзэхумэкыи кыулыкхум опера-тивнэ-лыыхон Иофхыабзэхэр рагъэ-кыкыххэзэ, псэуплэ гъэнэфагъэ зымылэ хулыфыгъэр янэплэгъу кыифагъ. Илъэс 35-рэ зыныбжэ хулыфыгъэм идокументхэр заулыэкыи, ар Саратов хэкум шыщэу кыэнэфагъ. Зы шъолы-рым икыи, адрэм кыозэ, илъэс 17-м кыыкыоцл ащ зигъэбылгыгъ. Хулы-фыгъэр кыаубытыгъ, ащ лыхъурэ опе-ративникхэм макъэ арагъэлугъ.



Адыгэ Республикэм лъэпкь ИофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкьэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм яамалхэмкIэ и Комитет иунашъу

Адыгэ Республикэм финансхэмкIэ и Министерствэ иунашъоу N 195-р зытетэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениехэм къэралыгъо пшъэрылтыр зэрагъэцакIэрэм иуплъэкIункIэ Шапхъэхэр ухэсыгъэнхэм ехыылэгъэ унашъор» зыфилоу 2011-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 16-м аштагъэм тегъэпсыхыагъэу **унашъо сэшIы:**

1. Адыгэ Республикэм лъэпкь Иоф-

хэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкьэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет къепхыгъэ къэралыгъо учреждениехэм къэралыгъо пшъэрылтыр зэрагъэцакIэрэм иуплъэкIункIэ Шапхъэхэр (гуадзэу N 1-м диштэу) ухэсыгъэнхэу.

2. Къэралыгъо учреждениехэм къэралыгъо пшъэрылтыр зэрагъэцакIэрэм

иуплъэкIункIэ комиссием хэтыштхэр (гуадзэу N 2-м диштэу) ухэсыгъэнхэу.

3. Къэралыгъо учреждениехэм къэралыгъо пшъэрылтыр зэрагъэцакIэрэм иуплъэкIункIэ шапхъэхэр кытырэмрэ кIэухэу фэхьурэмрэ отчетымкIэ шIыкIэ гъэнэфагъэу шыIэр (гуадзэу N 3-м диштэу) ухэсыгъэнхэу.

4. Адыгэ Республикэм лъэпкь ИофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ

тилъэпкьэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет итхьаматэ игуадзэу А.В. Лузиным ар ыуплъэкIунэу пшъэрылтыр фэшIыгъэнхэу.

**Комитетым итхьаматэу
ШЪХЪЭЛЭХЪО Аскэр**

къ. Мыекъуапэ,
мэзаем и 25-рэ, 2013-рэ илъэс
N 29

Адыгэ Республикэм лъэпкь ИофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкьэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет иунашъоу N 29-р зытетэу 2013-рэ илъэсым мэзаем и 25-м къыдэкIыгъэм игуадзэу N 1-р

Адыгэ Республикэм лъэпкь ИофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкьэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет къыфIорышIэрэ къэралыгъо учреждениехэм къэралыгъо пшъэрылтыр зэрагъэцакIэрэм иуплъэкIункIэ Шапхъэхэр

1. Адыгэ Республикэм лъэпкь ИофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкьэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет къыфIорышIэрэ къэралыгъо учреждениехэм къэралыгъо пшъэрылтыр зэрагъэцакIэрэм иуплъэкIункIэ Шапхъэхэм къагъэнафэ ауплъэкIуныр зэрэкIощт шIыкIэр.

2. Адыгэ Республикэм лъэпкь ИофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкьэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет къыфIорышIэрэ къэралыгъо учреждениехэм къэралыгъо пшъэрылтыр зэрагъэцакIэрэм иуплъэкIункIэ Шапхъэхэм къагъэнафэ ауплъэкIуныр зэрэкIощт шIыкIэр, отчетхэм атетэу уплъэкIуныр мы Комитетым зэшIухы.

3. Отчет зыщашIырэ лъэхъанхэр:
— финанс илъэсым иапэрэ кIэлъэныкIэ ыкIи иапэрэ мэзибгъу;

— отчет зыщашIырэ финанс илъэсым.

4. Отчетхэр къэралыгъо учреждениехэм мыщ фэдэ пIалъэхэм къаты:

— апэрэ илъэсныкIэм ыкIи апэрэ мэзибгъум — отчет чэзым къыкIэлъыкIорэ мазэм и 20-м шIомыкIэу;

— отчет зыщашIырэ финанс илъэсым — отчет зыщашIырэ илъэсым

къыкIэлъыкIорэ илъэсым мэзаем и 10-м шIомыкIэу.

5. Мыщ фэдэ лъэныкъохэмкIэ къэралыгъо пшъэрылтыр зэрагъэцакIагъэр ауплъэкIу:

— къэралыгъо фэло-фашIэхэу (ИофшIэнхэу зэшIуахыгъэхэр) аIэклагъэхьагъэхэр къэралыгъо пшъэрылтым къыдилъытэхэрэм зэрадиштэхэрэр;

— къэралыгъо фэло-фашIэхэр зыIэклахъэхэрэр къэралыгъо пшъэрылтым къыдилъытэрэ лъэныкъохэм зэрадиштэхэрэр;

— къэралыгъо фэло-фашIэхэу (ИофшIэнхэу зэшIуахыгъэхэм) аIэклагъэхьагъэхэм язытет къэралыгъо пшъэрылтым къыдилъытэхэрэм зэрадиштэхэрэр.

6. Мы къыкIэлъыкIорэ унашъохэм ащыщ Комитетым ештэ апэрэ илъэсныкIэм ыкIи апэрэ мэзибгъум ателъытэгъэ къэралыгъо пшъэрылтыр гъэцэклагъэ зэрэхъугъэм икIэуххэмкIэ:

— зэхьокIыныгъэ фамышIэу къэралыгъо пшъэрылтыр зэрагъэцакIагъэм ехыллагъэр;

— къэралыгъо фэло-фашIэхэм ягъэцэклэнкIэ бюджетым къыдилъытэрэ мылькур нахьыбэ шIыгъэным къэралыгъо пшъэрылтым зэхьокIыныгъэу фашIырэм зэрар къызэрэфимыхьыштым ехыллагъэр;

— къэралыгъо фэло-фашIэхэм ягъэцэклэн ехыллэгъэ пшъэрылтыр апэIухьэрэ хьарджхэм зэхьокIыныгъэу афашIыштым ехыллагъэр;

— фэло-фашIэхэу зэшIуахыштым язытет ехыллэгъэ шапхъэхэм зэхьокIыныгъэу афашIыштым яхыллагъэр.

7. Къэралыгъо фэло-фашIэхэм ягъэцэклэнкIэ пшъэрылтыр зэшIуахы фаехэм ялътыгъэу егъэлыгъащэу Шапхъэхэр аукъуагъэхэу кыхагъэщыгъэ зыхьукIэ, Комитетым ар къызыхьыкIыгъэр ыуплъэкIун ыкIи ащ идэгъэзыжынкIэ Иофтхьабзэхэр зэрихъанхэ фае.

8. Илъэсэу икIыгъэм къэралыгъо пшъэрылтыр зэрауплъэкIугъэм икIэуххэмкIэ Комитетым унашъо ештэ къэцIощт чэзымкIэ къэралыгъо учреждением къэралыгъо пшъэрылтыр зэшIуахыштым зэхьокIыныгъэу фашIыштым фэгъэхьыгъэу.

9. Къэралыгъо пшъэрылтыр зэрагъэцакIэхэрэр чIыпIэхэм язытет зыщагъэгъуаззэ е лабораторнэ уплъэкIун ИофшIэнхэмкIэ зэшIуахы.

10. Къэралыгъо учреждением къэралыгъо пшъэрылтыр иIэр зэригъэцакIэрэм иуплъэкIун зэрэкIощт шIыкIэр Комитетым иунашъокIэ зэшIуахы, мы лъэныкъохэр ащ къыделъытэх:

— уплъэкIуным гухэлъэу иIэхэмрэ пшъэрылтыр зыфигъэуцужыгъэхэмрэ;

— уплъэкIуным шIыкIэ-гъэпсыкIэу иIэштыр;

— охътэ гъэнэфагъэу ар зыщызэхаштэ;

— лабораторнэ шIыкIэм тетэу уплъэкIунхэр зэрэзэхаштэхэрэр;

— къэралыгъо пшъэрылтыр ягъэцэклэн зэрэкIощтым играфик ухэсыгъэныр;

— дэклыхъэ уплъэкIунхэр зэрэзэхаштэхэрэр;

— уплъэкIунхэм афэхьурэ кIэуххэм ялътыгъэу документхэр зэрагъэпсыжыштыр шIыкIэр;

— уплъэкIуным илъэхъан лъэныкъохэу ащ хэлажъэхэрэм япшъэрылтыр хэмрэ яфитыныгъэхэмрэ мыукогъэнхэр;

— уплъэкIуным икIэуххэмкIэ Иофтхьабзэхэу зэрахъаштхэр зыфэдэхэр.

10. Комитетым уплъэкIуным икIэуххэр илъэс къэс ежэ иофициальнэ Интернет-сайт къырегъахъэх.

11. Къэралыгъо пшъэрылтым игъэцэклэн зэрэкIорэм икIэуххэмкIэ Комитетым кIэгъэгущIу нэшанэ зIэахъщэ къэралыгъо учреждениехэм ащылажъэхэрэм ятыгъэныр къыделъытэ.

Адыгэ Республикэм лъэпкь ИофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкьэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет иунашъоу N 29-р зытетэу 2013-рэ илъэсым мэзаем и 25-м къыдэкIыгъэм игуадзэу N 2-р

Адыгэ Республикэм лъэпкь ИофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкьэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет къепхыгъэ къэралыгъо учреждениехэм къэралыгъо пшъэрылтыр зэрагъэцакIэхэрэм иуплъэкIун фэгъэзэгъэ комиссием хэтхэр

**А.В. Лузин
Г.А. Мурад
Г.И. Беслъан
Ф.Хь. Пэрэныкъу
М.А. ХьорэлI**

Адыгэ Республикэм лъэпкь ИофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкьэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм иамал-

хэмкIэ и Комитет итхьаматэ игуадз Адыгэ Республикэм лъэпкь ИофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкьэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет тилъэпкьэгъухэм адэлэжъэгъэнымкIэ иотдел испециалист-эксперт шъхьаI

Адыгэ Республикэм лъэпкь Иоф-

хэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкьэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет а 1-рэ разряд зIэ иведушэ специалист

Адыгэ Республикэм лъэпкь ИофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкьэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм иамал-

хэмкIэ и Комитет тилъэпкьэгъухэм адэлэжъэгъэнымкIэ иотдел ипаш

Адыгэ Республикэм лъэпкь ИофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкьэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет хэутын ИофхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм иамалхэмкIэ иотдел ипаш



АДЫГАБЗЭМ И МАФЭ ИПЭГЪОКІ

Гъэбэжъу огъот, «Щыгъыжъыер»!

(ИкІаух. Анэрэ нэкІуб. къыщечжэ).



Урысыем изаслуженнэ артисткэу, Адыгеим инароднэ артисткэу, Лъэпкъ театрэу Цэй Ибрахимэ ышІ зыхьыерэм илъэсыбэ хъугъэу Іоф шызышІэрэ Уджыхъу Марыет купэу «Щыгъыжъыем» художественнэ пащэ фэ-хъугъ. Орэдышъоу зэхэхэм шылугъэр Кушъу Светланэ зэригъфагъ. АдыгабзэкІэ кІэлэ-цЫкІуэхэм къалоштым Биданэкъо Замирэ пэ-шІорыгъэшъэу Іоф дишІагъ.

МэщбэшІэ Исхъакъ иусэхэм «Щыгъы-жъыем» хэтхэр къяджагъэх. Ягулытэ зы-



нэсырэр ІупкІау къагъэлъэгъоным фэшІ Бэ-рэтэрэ Хъамидэ ыугъоигъэ хырыхыхъэхэр агъэфедэхъэ, къэшІынхэм ахэлъжагъэх. Къуекъо Налбый кІэлэцЫкІумэ апае ытхыгъэ пшысэхэм агъэпсыгъэх. Бэлыджэм фэгъэхыгъэ едзыгъо цЫкІур Унэрэкъо Фатимэ ытхыгъ. Пшысэм техыгъэу Хъалыжъыем ехыллагъэу Мырзэ Дзэпщ ытхыгъэр театрэм къышашІырэ едзы-гъохэм адишгъэу къагъэлъэгъуагъ.

ЗэкІэ «Щыгъыжъыем» хэтхэм адыгэ шыуашэхэр ащыгъых, къэшІыгъохэм ади-штэу дахэу мээкІох, къэшъох, адыгабзэкІэ ІупкІау мэгушыІэх. Адыгэ Іапэщысэхэу къэ-шІынхэм ащагъэфедатгъэхэр общественнэ дви-жениеу «Адыгэ Хасэм» игъэцкІэкІо куп хэтэу Нэгъуцу Аслъан шІухъафтын къафи-шыгъэх.

КъэшІынхэм ахэлъжагъэхэр: Едыджхэу Гунэфрэ Дэнэфрэ, МэщфэшІуэхэу Псэнефрэ Гунэфрэ, Гогон Нэрыс, Дэхъужь Бэл, ХыдзэлІ Псэзан, Биданэкъохэу Мэдин, Нарт, Кош-бай, Тембот, Нэсыф Рэмэзан, БрантІэ Амир, Бгъошэ Юсыф, КІубэ Аслъан.

Къэгъэлъэгъоным ны-тыхэр, лъэпкъ Іофы-гъомэ агъэгумэкІыхэрэр хэлъжагъэх. Чэтэо Ибрахимэ, Едыдж Батырай, Едыдж Мэмэт, МэщфэшІу Нэдждэт, нэмыкІхэм мы Іоф-тхъабзэм шІогъэшхо къытыштэу алъытагъ. АР-м лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырІэ зэлхы-ныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамал-хэмкІэ и Комитет итхъаматэу Шхъэлэхъо Аскэр зэхэхэм къызэрэщІуагъэу, Уджыхъу Марыет чылэпхъэшІу ыпхыгъэшъ, гъэ-бэжъу хъунэу тыфэлъало.

ИСКУССТВЭР — ТИБАИНЫГЪ

СтІашъу Юрэ иІофшІагъэ къышшагъэлъэгъошт

Краснодар краимрэ Адыгэ Республикэмрэ культурэмкІэ язэпхыныгъэхэр гъэпытэгъэнхэм фэгъэхыгъэ зэээгъы-ныгъэу зэдашыгъэм диштэу Іофтхъэбзэ макІеп зэхэ-щэрэр. КъокІыпІэм щыпсэурэ лъэпкъхэм искусствэ-хэмкІэ я Къэралыгъо музей иІофышІэу, дунаим щызэ-лъашІэрэ сурэтышІ-модельерэу, Адыгэ Республикэм культурэмкІэ изаслуженнэ ІофышІэу СтІашъу Юрэ итворчествэ фэгъэхыгъэ къэгъэлъэгъонымр гъэтхапэм и 13-м Краснодар къышщызэлъахышт.

Адыгэ шыуашэхэр, лъэпкъ тхыпхъэхэр, нэмыкІхэри къэутуп-шысыгъэ искусствэмкІэ гупчэ къэгъэлъэгъуапІэу Краснодар дэ-тым Іофтхъабзэр мафэм сыхъа-тыр 4-м щаублэшт. Культурэм-рэ искусствэмрэ апышшагъэхэр,

лъэпкъ Іофыгъохэр зышІогъэшІэ-гъонхэр, Адыгэ Республикэм инароднэ артисткэу Кушъэкъо Симэ, тикъэшъокІо ныбжьыкІэ-хэр къэгъэлъэгъонымр икыызэ-Іухын хэлъжэщтых.

Сурэтым итыр: СтІашъу Юр.



ФУТБОЛ

Зызыгъэпытэрэм уегъэгущІо

Гъэтхапэм и 9-м Крымскэ щызэдешІагъэх.

«Зэкъошныгъ»: Макоев, Батырбий, Мыкьо, Кузнецов, Нечукин, Барахоев, Сандаков, Жегулин, Натхъо, Винников, Кокарев.

Я 70-рэ такыккъым ыуж ешІапІэм къыхагъэхэр: Нарті-ков, Меркитан, Лучин, Абаев, Такълый, Кравцов, Къонэ, Датхъужь, Ешыгуау.

Къэлапчэм Іагуаор дэзыдзагъэр: Илья Кокарев — 20.

Урысыем футболымкІэ изэнэ-ккъоу хэлъжэхэрэ командэхэу яТонэрэ купэу «Къыблэм» хэт-

хэм мэлылфэгъум и 10-м ешІэ-гъухэр аублэщтых. Джырэ уахьтэ командэхэм загъэхъазыры, ныб-

джэгъу зэлукІэгъухэр зэхашх, нахь загъэлъэшы ашІоигъоу футбо-листхэр къырагъэблагъэх. Мы ма-фэхэм «Зэкъошныгъэм» аштагъэх къэлэпчэІутэу Владислав Мако-евыр, гупчэм щешІэрэ Ахьмэд Ба-рахоевыр, ыпэкІэ щешІэрэ Илья Кокаревыр. В. Макоевыр А. Ба-рахоевыр нахьыпэкІэ «Зэкъош-ныгъэм» хэтыгъэх. И. Кокаревыр Мыекъуапэ икІымэфэ зэнэкъокъу хэлъжэщтыгъ — ар Ермэлхъаблэ къырашщыгъ. Адыгеим щыщ кІалэ-хэу тренерхэм янэплъэгъу итхэр «Зэкъошныгъэм» щешІэх, дэгъоу зыкъэзыгъэлъагъохэрэр аштэ-

щтых. Футболым хэгъозэгъэ нэб-гыритІу ыпэкІэ щешІэнэу тикомандэ джыри къызырагъэблагъэкІэ, апэ итхэм «Зэкъошныгъэр» ащыщ хъун ылъэкІыштэу титренерхэм алъытэ.

Крымскэ щыкІогъэ ныбджэгъу зэлукІэгъум «Зэкъошныгъэр» хэп-шыкІэу Астрахань икомандэ нахь дэгъоу щешІагъ. Пчъагъэу 1:0-м хагъэхъонэу тиспортсменхэр бэрэ чІыпІэшІу ифагъэх. «Зэкъошныгъэм» идиректор шхъалэу Натхъо Адамэ къызэрэтиІуагъэу, тикомандэ ныб-джэгъу зэлукІэгъухэм ахэлъжэщт, футболыр зикІасэхэу къылыгъы-плъэхэрэр ыгъэгущІонхэу имурад.

НэкІубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЪ Нурбий.

Зэхэзышагъэхэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырІэ зэлхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет
Адресыр: ур. Кре-стьянскэр, 236

Редактор
шхъалэр

ДЭРБЭ
ТИМУР

Редактор
шхъалэм
иапэрэ гуадзэр
МЭШІЛЭКЪО
Саид

Редактор
шхъалэм
игуадзэр —
пшъэдэкІыжъ
зыхьырэ
секретарыр
ХЪУРМЭ
Хъусен

Редакциер
зыхьышІэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхъалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкІыжъ зы-
хьырэ секретарыр:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зышаушыхъаты-
гъэр:

Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтын-хэмкІэ ыкІи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІоры-шІапІ, зэраушыхъа-тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зышыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ІОГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр

4010

Индексхэр

52161

52162

Зак. 642

Хэутыным
узшыкІэтхэнэу щыт
уахьтэр
Сыхъатыр 18.00
ЗышыкІэтхэгъэхэ
уахьтэр
Сыхъатыр 18.00